

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 8. maaliskuuta 2024
(OR. en)

Toimielinten välinen asia:
2021/0414(COD)

7212/24
ADD 1

SOC 161
EMPL 90
MI 238
DATAPROTECT 119
CODEC 644

ILMOITUS

Lähetäjä:	Pysyvien edustajien komitea (Coreper I)
Vastaanottaja:	Neuvosto
Asia:	Ehdotus EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI työolojen parantamisesta alustatyössä – <i>Lopullisen kompromissitekstin tarkastelu yhteisymmärryksen saavuttamiseksi</i>

Valtuuskunnille toimitetaan ohessa edellä mainittua ehdotusta koskeva alustavasti sovittu teksti edellyttäen, että neuvosto hyväksyy sen. Tavoitteena on päästä asiasta yhteisymmärrykseen Euroopan parlamentin kanssa ensimmäisessä käsittelyssä.

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI (EU) .../...,

annettu ... päivänä ...kuuta ...,

työehtojen ja työolojen parantamisesta alustatyössä

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 153 artiklan 2 kohdan b alakohdan yhdessä sen 153 artiklan 1 kohdan b alakohdan ja 16 artiklan 2 kohdan kanssa,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon¹,

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon²,

noudattavat tavallista lainsäätämisyksjärjestystä³,

¹ EUVL C 290, 29.7.2022, s. 95.

² EUVL C 375, 30.9.2022, s. 45.

³ Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu ... (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä), ja neuvoston päätös, tehty... .

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 3 artiklan mukaisesti unionin tavoitteena on muun muassa edistää kansojensa hyvinvointia ja pyrkiä Euroopan kestävään kehitykseen, jonka perustana ovat tasapainoinen talouskasvu sekä täystyöllisyyttä ja sosiaalista edistystä tavoitteleva erittäin kilpailukykyinen sosiaalinen markkinatalous.
- (2) Euroopan unionin perusoikeuskirjan, jäljempänä 'perusoikeuskirja', 31 artiklassa määrätään, että jokaisella työntekijällä on oikeus terveellisiin, turvallisiin ja ihmisarvoisiin sekä oikeudenmukaisiin ja kohtuullisiin työoloihin ja työehtoihin. Perusoikeuskirjan 27 artiklalla turvataan työntekijöiden oikeus saada tietoja ja tulla kuulluiksi yrityksessä. Perusoikeuskirjan 8 artiklan mukaan jokaisella on oikeus henkilötietojensa suojaan. Perusoikeuskirjan 12 artiklan mukaan jokaisella on oikeus kokoontumis- ja yhdistymisvapauteen kaikilla tasoilla. Perusoikeuskirjan 16 artiklassa tunnustetaan elinkeinovapaus. Perusoikeuskirjan 21 artiklassa määrätään oikeudesta syrjimättömyyteen.

- (3) Göteborgissa 17 päivänä marraskuuta 2017 julistetun Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin⁴, jäljempänä 'pilari', periaatteessa 5 todetaan, että työntekijöillä on työsuhteen tyypistä ja kestosta riippumatta oikeus oikeudenmukaiseen ja yhdenvertaiseen kohteluun työehtojen, sosiaalisen suojelun saatavuuden ja koulutuksen osalta; että työnantajille varmistetaan riittävä joustavuus lainsäädännön ja työehtosopimusten mukaisesti, jotta ne voivat mukautua nopeasti taloustilanteen muutoksiin; että edistetään laadukkaita työehtoja varmistavia innovatiivisia työsuhteen muotoja, kannustetaan yrittäjyyttä ja itsenäistä ammatinharjoittamista; että helpotetaan ammatillista liikkuvuutta; ja että epävarmoihin työoloihin johtavat työsuhteet estetään esimerkiksi kieltämällä epätyypillisten sopimusten väärinkäyttö. Pilarin periaatteen 7 mukaan työntekijöillä on työsuhteensa alussa oikeus saada kirjallisesti tiedot työsuhteesta johtuvista oikeuksistaan ja velvoitteistaan. Lisäksi työntekijöillä on ennen irtisanomista oikeus saada tietää irtisanomisen syyt, heihin on sovellettava kohtuullista irtisanomisaikaa ja heillä on oikeus tehokkaaseen ja puolueettomaan riitojenratkaisuun ja, jos kyseessä on perusteeton irtisanominen, oikeus hakea muutosta, mukaan lukien oikeus riittävään korvaukseen. Pilarin periaatteen 10 mukaan työntekijöillä on oikeus korkeatasoiseen työterveyteen ja -turvallisuuteen sekä oikeus henkilötietojensa suojaan työsuhteen yhteydessä. Toukokuussa 2021 järjestetyssä Porton sosiaalialan huippukokouksessa suhtauduttiin myönteisesti pilaria koskevaan toimintasuunnitelmaan⁵.

⁴ Toimielinten välinen julistus Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarista (EUVL C 428, 13.12.2017, s. 10).

⁵ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskeva toimintasuunnitelma, COM(2021)0102.

- (4) Digitalisaatio muuttaa työelämää ja lisää tuottavuutta ja joustavuutta, mutta se tuo mukanaan myös riskejä, jotka kohdistuvat työllisyyteen ja työoloihin. Työtä välittävien digitaalisten alustojen syntyminen ja kasvu on ollut mahdollista algoritmeihin perustuvien teknologioiden, kuten automatisoitujen seuranta- tai päätöksentekojärjestelmien, ansiosta. Työelämän uudet digitaalisen vuorovaikutuksen muodot ja uudet teknologiat voivat hyvin säänneltyinä ja toteutettuina luoda mahdollisuuksia ihmisarvoisiin ja laadukkaisiin työpaikkoihin ihmisille, joilla ei perinteisesti ole ollut pääsyä niihin. Sääntelemättöminä ne voivat kuitenkin johtaa teknologian mahdollistamaan valvontaan, lisätä valtasuhteiden epätasapainoa ja päätöksenteon läpinäkymättömyyttä sekä aiheuttaa riskejä, jotka liittyvät säällisiin työehtoihin ja -oloihin, työterveyteen ja -turvallisuuteen, tasa-arvoiseen kohteluun ja yksityisyyttä koskevaan oikeuteen.
- (5) Alustatyötä tekevät yksityishenkilöt, jotka toimivat omille asiakkailleen palvelua tarjoavien työtä välittävien digitaalisten alustojen digitaalisen infrastruktuurin kautta. Alustatyötä tehdään monilla eri aloilla, ja sille on ominaista työtä välittävien digitaalisten alustojen, toiminta-alojen ja toiminnan tyyppien sekä alustatyötä tekevien henkilöiden profiilien laaja kirjo. Algoritmien avulla työtä välittävät digitaaliset alustat organisoivat liiketoimintamallistaan riippuen enemmän tai vähemmän työn tekemisen, siitä maksettavan korvauksen ja omien asiakkaidensa ja työn tekevien henkilöiden välisen suhteen. Alustatyötä voidaan tehdä pelkästään verkossa sähköisten työkalujen avulla ("verkossa tapahtuva alustatyö") tai hybridimuodossa, jossa viestintä tapahtuu verkossa, mutta itse toiminta fyysisessä maailmassa ("itse paikalla tehtävä alustatyö"). Monet nykyisistä työtä välittävistä digitaalisista alustoista ovat kansainvälisiä liike-elämän toimijoita, joiden toiminta ulottuu ja liiketoimintamallit ovat käytössä useissa jäsenvaltioissa tai rajatylittävästi.

- (6) Alustatyö voi tarjota mahdollisuuksia päästä helpommin työmarkkinoille, saada lisätuloja sivutoimesta tai päästä järjestämään omat työaikansa joustavasti. Toisaalta useimmilla alustatyötä tekeillä henkilöillä on toinen työ tai toinen tulonlähde ja he ovat yleensä matalapalkkaisia, ja alustatyö kehittyy nopeasti, minkä seurauksena syntyy uusia liiketoimintamalleja ja työllisyyden muotoja, jotka toisinaan jäävät nykyisten suojajärjestelmien ulkopuolelle. Sen vuoksi on tärkeää, että tähän prosessiin liitetään riittävät suojatoimet alustatyötä tekeviä henkilöitä varten sopimussuhteen luonteesta riippumatta. Erityisesti alustatyö voi johtaa työaikojen ennakoimattomuuteen sekä hämärtää työsuhteen ja itsenäisen ammatinharjoittamisen välisiä rajoja sekä työnantajan ja työntekijän välistä vastuunjakoa. Ammattiaseman virheellisestä luokittelusta on seurauksia henkilöille itselleen, sillä se todennäköisesti rajoittaa heidän mahdollisuuttaan päästä osalliseksi nykyisistä työntekijöiden oikeuksista ja sosiaalisista oikeuksista. Se heikentää myös toimintaedellytysten tasapuolisuutta niiden yritysten osalta, jotka luokittelevat työntekijänsä oikein, ja vaikuttaa jäsenvaltioiden työmarkkinasuhdejärjestelmiin, veropohjaan ja sosiaaliturvajärjestelmien kattavuuteen ja kestävyYTEEN. Vaikka haasteet eivät koske pelkästään alustatyötä, ne ovat alustataloudessa erityisen akuutteja ja uhkaavia.
- (7) Oikeudenkäynnit useissa jäsenvaltioissa ovat osoittaneet, että ammattiaseman virheellinen luokittelu on jatkuva ongelma tietäntyyppisessä alustatyössä, etenkin aloilla, joilla työtä välittävät digitaaliset alustat harjoittavat tietynasteista valvontaa tai johtamista. Työtä välittävät digitaaliset alustat luokittelevat niiden kautta työskentelevät henkilöt yleensä itsenäisiksi ammatinharjoittajiksi tai ”itsenäisiksi toimeksisaajiksi”, mutta tuomioistuimissa on todettu, että alustat tosiasiallisesti valvovat ja johtavat näitä henkilöitä, jotka on usein integroitu alustojen perusliiketoimintaan. Tuomioistuimet ovatkin luokitelleet itsenäisinä ammatinharjoittajina pidetyt henkilöt uudelleen alustojen palveluksessa oleviksi työntekijöiksi.

- (8) Algoritmeja hyödyntävillä automatisoiduilla seuranta- ja päätöksentekojärjestelmillä korvataan entistä enemmän toimintoja, joita yrityksissä tavallisesti hoitavat esihenkilöt, kuten työtehtävien jakamista, yksittäisten toimeksiantojen hinnoittelua, työvuorojen suunnittelua, ohjeiden antamista, tehdyn työn arviointia, kannustimien tarjoamista tai seuraamusten määräämistä. Erityisesti työtä välittävillä digitaalisilla alustoille tällaisten algoritmijärjestelmien käyttö on vakiomuotoinen tapa organisoida ja hallinnoida alustatyötä infrastruktuurinsa kautta. Tällaisen algoritmijohtamisen kohteena olevilla alustatyötä tekevillä henkilöillä ei useinkaan ole käytettävissään tietoa siitä, miten algoritmit toimivat, mitä henkilötietoja käytetään ja miten heidän käyttäytymisensä vaikuttaa automatisoitujen järjestelmien tekemiin päätöksiin. Tietoihin ei ole pääsyä myöskään työntekijöiden edustajilla, muilla alustatyötä tekevien henkilöiden edustajilla, työsuojeluviranomaisilla tai muilla toimivaltaisilla viranomaisilla. Alustatyötä tekevät henkilöt eivät myöskään useinkaan tunne automatisoiduilla järjestelmillä tai niiden tukemana tehtyjen päätösten syitä, eikä heillä ole mahdollisuutta saada selitystä näille päätöksille, keskustella näistä päätöksistä yhteyshenkilön kanssa, riitauttaa niitä tai hakea niihin oikaisua tai tarvittaessa muutosta.
- (9) Jos alusta toimii useassa jäsenvaltiossa tai yli rajojen, on usein epäselvää, kuka alustatyötä tekee ja missä, erityisesti kun on kyse verkossa tehtävästä alustatyöstä. Kansallisten viranomaisten ei myöskään ole helppo saada tietoja työtä välittävistä digitaalisista alustoista, esimerkiksi alustatyötä tekevien henkilöiden lukumäärästä tai heidän ammattiasemastaan tai työoloistaan. Tämä vaikeuttaa sovellettavien sääntöjen täytäntöönpanoa.

- (10) Työoloja ja työntekijöiden oikeuksia koskevista vähimmäisvaatimuksista kaikkialla unionissa on annettu useita säädöksiä. Näitä ovat etenkin avoimia ja ennakoitavia työehtoja koskeva Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/1152⁶, työaikaa koskeva Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/88/EY⁷, vuokratyötä koskeva Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/104/EY⁸ sekä muut erityissäännökset, jotka koskevat esimerkiksi työterveyttä ja -turvallisuutta, raskaana olevia työntekijöitä, työ- ja yksityiselämän tasapainottamista, määräaikaista ja osa-aikatyötä sekä työntekijöiden lähettämistä. Lisäksi Euroopan unionin tuomioistuin on katsonut, että varallaoloaikaa, jonka aikana rajoitetaan huomattavasti työntekijän mahdollisuuksia harjoittaa muita toimintoja, on pidettävä työaikana⁹. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2002/14/EY¹⁰ luodaan yleiset puitteet, joilla asetetaan vähimmäisvaatimukset työntekijöiden oikeudelle saada tietoja ja tulla kuulluksi unionissa sijaitsevista yrityksistä tai toimipaikoissa.
- (11) Sosiaalisen suojelun saatavuudesta työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien kannalta 8 päivänä marraskuuta 2019 annetussa neuvoston suosituksessa¹¹ jäsenvaltioille suositetaan, että ne toteuttaisivat toimenpiteitä varmistaakseen kaikille työntekijöille ja itsenäisille ammatinharjoittajille sosiaalisen suojelun järjestelmien virallisen ja tosiasiallisen kattavuuden, riittävyyden ja avoimuuden.

⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/1152, annettu 20 päivänä kesäkuuta 2019, avoimista ja ennakoitavista työehdoista Euroopan unionissa (EUVL L 186, 11.7.2019, s. 105).

⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/88/EY, annettu 4 päivänä marraskuuta 2003, tietyistä työajan järjestämisestä koskevista seikoista (EUVL L 299, 18.11.2003, s. 9).

⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/104/EY, annettu 19 päivänä marraskuuta 2008, vuokratyöstä (EUVL L 327, 5.12.2008, s. 9).

⁹ Unionin tuomioistuimen tuomio 21.2.2018, Ville de Nivelles v. Rudy Matzak, C-518/15, ECLI: EU:C:2018:82.

¹⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/14/EY, annettu 11 päivänä maaliskuuta 2002, työntekijöille tiedottamista ja heidän kuulemistaan koskevista yleisistä puitteista Euroopan yhteisössä (EYVL L 80, 23.3.2002, s. 29).

¹¹ EUVL C 387, 15.11.2019, s. 1.

- (12) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2016/679¹² varmistetaan luonnollisten henkilöiden suojelu henkilötietojen käsittelyssä ja säädetään erityisesti tietyistä oikeuksista ja velvollisuuksista sekä suojatoimista, jotka koskevat henkilötietojen lainmukaista, asianmukaista ja läpinäkyvää käsittelyä myös automaattisesti tehtävissä yksittäispäätöksissä.
- (13) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2019/1150¹³ edistetään oikeudenmukaisuutta ja avoimuutta sellaisten yrityskäyttäjien kannalta, jotka käyttävät verkkoalustojen ylläpitäjien tarjoamia verkossa toimivia välityspalveluja.
- (14) Vaikka nykyisissä unionin säädöksissä säädetään tietyistä yleisistä suojatoimista, alustatyössä esiintyvät haasteet edellyttävät vielä uusia erityistoimenpiteitä. Jotta alustatyön kehitykselle saataisiin asianmukaiset ja kestävät puitteet, unionin on tarpeen vahvistaa vähimmäisoikeudet alustatyöntekijöille ja säännöt alustatyötä tekevien henkilöiden henkilötietojen suojan parantamiseksi, jotta voidaan vastata alustatyöstä johtuviin haasteisiin. Olisi otettava käyttöön toimenpiteitä, joilla helpotetaan unionissa alustatyötä tekevien henkilöiden ammattiaseman määrittämistä oikein, ja alustatyön läpinäkyvyyttä olisi parannettava, myös rajatylittävissä tilanteissa. Tämän lisäksi alustatyötä tekeville henkilöille olisi taattava oikeuksia, joilla pyritään edistämään läpinäkyvyyttä, oikeudenmukaisuutta ja vastuuvollisuutta. Kyseisillä oikeuksilla olisi pyrittävä myös suojelemaan työntekijöitä ja parantamaan työehtoja ja työoloja algoritmijohtamisessa, mukaan lukien työehtosopimusneuvottelut. Tässä tavoitteena olisi oltava oikeusvarmuuden parantaminen, pyrkiminen työtä välittävien digitaalisten alustojen ja palvelujen verkon ulkopuolella tarjoavien toimijoiden toimintaedellytysten tasapuolistamiseen sekä työtä välittävien digitaalisten alustojen kestävä kasvun tukeminen unionissa.

¹² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojalainsäädäntö) (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1).

¹³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2019/1150, annettu 20 päivänä kesäkuuta 2019, oikeudenmukaisuuden ja avoimuuden edistämisestä verkossa toimivien välityspalvelujen yrityskäyttäjien varten (EUVL L 186, 11.7.2019, s. 57).

- (15) Komissio on toteuttanut Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 154 artiklan mukaisesti työmarkkinaosapuolten kaksivaiheisen kuulemisen työolojen parantamisesta alustatyössä. Työmarkkinaosapuolet eivät päässeet sopimukseen neuvottelujen aloittamisesta näistä asioista. On kuitenkin tärkeää toteuttaa asiaa koskevia toimia unionin tasolla mukauttamalla nykyistä oikeudellista kehystä alustatyön kasvuun, mukaan lukien automatisoitujen seuranta- ja päätöksentekojärjestelmien käyttö.
- (16) Komissio on lisäksi käynyt laajoja keskusteluja asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa. Sidosryhmiä olivat muun muassa työtä välittävät digitaaliset alustat, alustatyötä tekevien henkilöiden järjestöt, tiedeyhteisön asiantuntijat, jäsenvaltiot ja kansainväliset järjestöt sekä kansalaisyhteiskunnan edustajat.
- (17) Tämän direktiivin tavoitteena on parantaa alustatyöntekijöiden työoloja ja suojella alustatyötä tekevien henkilöiden henkilötietoja alustatyössä. Molempiin tavoitteisiin pyritään yhtäaikaaisesti, ja molemmat tavoitteet liittyvät erottamattomasti toisiinsa ja vahvistavat toisiaan eikä kumpikaan niistä ole toissijainen toiseen nähden. SEUT 153 artiklan 1 kohdan b kohdan osalta tällä direktiivillä asetetaan sääntöjä, joiden tavoitteena on tukea alustatyötä tekevien henkilöiden ammattiaseman määrittämistä oikein ja parantaa alustatyön työehtoja ja työoloja ja läpinäkyvyyttä, myös rajatylittävissä tilanteissa, sekä suojella työntekijöitä algoritmijohtamisen yhteydessä. SEUT 16 artiklan osalta tällä direktiivillä vahvistetaan säännöt alustatyötä tekevien luonnollisten henkilöiden suojelun parantamiseksi heidän henkilötietojensa käsittelyssä lisäämällä läpinäkyvyyttä, oikeudenmukaisuutta ja vastuuvollisuutta asiaankuuluvissa alustatyön algoritmijohtamisen menettelyissä.

- (18) Tätä direktiiviä olisi sovellettava unionissa alustatyötä tekeviin henkilöihin, joilla on tai joilla tosiseikkojen arvioinnin perusteella katsotaan olevan kunkin jäsenvaltion voimassa olevassa lainsäädännössä, työehtosopimuksissa tai käytännössä määritelty työsopimus tai työsuhde, unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö huomioon ottaen. Henkilötietojen käsittelyyn liittyviä algoritmijohtamista koskevia säännöksiä olisi sovellettava myös alustatyötä tekeviin henkilöihin, joilla ei ole työsopimusta tai työsuhdetta.
- (19) Tällä direktiivillä olisi vahvistettava pakottavat säännöt, joita sovelletaan kaikkiin työtä välittäviin digitaalisiin alustoihin riippumatta niiden sijoittautumispaikasta ja muutoin sovellettavasta lainsäädännöstä, kunhan kyseisen työtä välittävän digitaalisen alustan kautta organisoitu alustatyö tehdään unionissa.
- (20) Työtä välittävät digitaaliset alustat eroavat muista verkkoalustoista siinä, että ne käyttävät automatisoituja seuranta- tai päätöksentekojärjestelmiä organisoidakseen työtä, jota yksityishenkilöt tekevät alustan tarjoaman palvelun vastaanottajan kertaluonteisesta tai toistuvasta pyynnöstä. Automatisoidut seuranta- ja päätöksentekojärjestelmät käsittelevät alustatyötä tekevien henkilöiden henkilötietoja ja tekevät tai tukevat muun muassa työehtoihin ja työoloihin vaikuttavia päätöksiä. Kyseiset ominaisuudet tekevät työtä välittävistä digitaalisista alustoista erityisiä itsenäisten ammatinharjoittajien palveluntarjonnan järjestämisessä verrattuna perinteisempiin palveluntarjonnan järjestämisen muotoihin, kuten kyytipalvelujen tai kuljetuspalvelujen perinteisiin muotoihin. Lisäksi työtä välittävien digitaalisten alustojen organisaatiorakenteen monimutkaistuminen liittyy tiiviisti niiden nopeaan kehitykseen, ja työn organisoinnin alalle luodaan usein ”vaihtelevan geometrian” järjestelmiä. Joissain tapauksissa työtä välittävät digitaaliset alustat voisivat esimerkiksi tarjota palvelua, jonka vastaanottaja on työtä välittävä digitaalinen alusta itse tai erillinen samaan yritysryhmään kuuluva yritys, tai organisoida työn siten, että se hämärtää perinteisiä toimintamalleja, jotka ovat tyypillisesti tunnistettavia palveluntarjonnan järjestelmissä.

Tilanne voi olla tämä myös mikrotyö- tai joukkotyöalustoilla, jotka ovat eräs verkossa toimivien digitaalisten työtä välittävien alustojen tyyppi, ja jotka antavat yritysten ja muiden asiakkaiden käyttöön laajan ja joustavan työvoiman suorittamaan sellaisia pieniä tehtäviä, jotka voidaan tehdä etänä tietokone- ja internetyhteyden välityksellä, kuten taggaaminen. Tehtävät ositetaan ja jaetaan suurelle ”joukolle” henkilöitä, jotka voivat suorittaa ne eriaikaisesti.

- (21) Yksityishenkilöiden tekemän työn organisoinnilla olisi oltava vähintään merkittävä rooli palvelun kysynnän ja sellaisen työn tarjonnan yhteensovittamisessa, jota tarjoavalla yksityishenkilöllä on sopimussuhde, sen nimittämisestä tai luonteesta riippumatta, työtä välittävän digitaalisen alustan kanssa ja joka on käytettävissä tietyn tehtävän suorittamiseen. Tähän voi kuulua muita tehtäviä, kuten maksujen käsittely. Työtä välittäviksi digitaalisiksi alustoiksi ei pitäisi katsoa verkkoalustoja, jotka eivät organisoi yksityishenkilöiden tekemää työtä, vaan pelkästään tarjoavat keinot, joilla palveluntarjoajat voivat tavoittaa loppukäyttäjät ilman, että alusta osallistuu toimintaan muulla tavoin, esimerkiksi mainostavat tarjolla olevia palveluita tai palvelupyyntöjä tai kokoavat yhteen ja näyttävät tietoja tietyllä alueella saatavilla olevista palveluntarjoajista. Työtä välittävien digitaalisten alustojen määritelmään ei pitäisi sisällyttää sellaisten palveluiden tarjoajia, joissa ensisijaisena tarkoituksena on omaisuuden hyödyntäminen tai jakaminen, kuten lyhytaikainen majoituksen vuokraus, tai henkilöiden, jotka eivät ole ammatinharjoittajia, harjoittaman tavaroiden jälleenmyynnin salliminen, eikä niitä, jotka organisoivat vapaaehtoisten toimintaa. Määritelmä olisi rajattava sellaisen palvelun tarjoajiin, joissa yksityishenkilön tekemän työn, kuten siivoustyön tai henkilöiden tai tavaroiden kuljetuksen, organisointi on palvelun välttämätön ja olennainen, ei pelkästään vähäinen ja puhtaasti täydentävä osa.
- (22) Työntekijöiden edustusta koskevat järjestelyt ja prosessit vaihtelevat jäsenvaltioittain, mikä kuvastaa eroja niiden historiassa, instituutioissa sekä taloudellisessa ja poliittisessä tilanteessa. Hyvin toimiva työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu edellyttää muun muassa vahvoja ja riippumattomia ammattiyhdistyksiä ja työnantajajärjestöjä, joilla on pääsy työmarkkinaosapuolten vuoropuheluun osallistumiseksi tarvittaviin asiaankuuluviin tietoihin, sekä yhdistymisvapauden ja työehtosopimusneuvotteluja koskevien perusoikeuksien kunnioittamista.

- (23) Kansainvälisen työjärjestön (ILO) työntekijöiden edustajia koskevan yleissopimuksen nro 135 (1971), jonka on tällä hetkellä ratifioinut 24 jäsenvaltiota, mukaisesti työntekijöiden edustajia voivat olla henkilöt, jotka on tunnustettu sellaisiksi kansallisessa lainsäädännössä tai maan käytännön mukaan, olivatpa nämä ammattiyhdistysedustajia, so. ammattiyhdistysten tai ammattiyhdistysten jäsenten asettamia tai valitsemia edustajia; tai valittuja luottamusmiehiä, so. yrityksen työntekijöiden kansallisen lainsäädännön tai työehtosopimusten määräysten mukaisesti vapaasti valitsemia edustajia, joiden tehtäväpiiri ei käsitä sellaisia toimintoja, joiden myönnetään kuuluvan ammattiyhdistysten yksinomaisiin etuoikeuksiin asianomaisessa maassa. Yleissopimuksessa todetaan, että jos samassa yrityksessä on sekä ammattiyhdistysedustajia että valittuja luottamusmiehiä, tällaista edustusta ei saisi käyttää asianomaisten ammattiyhdistysten tai niiden edustajien aseman heikentämiseen ja että yhteistyötä valittujen luottamusmiesten ja ammattiyhdistysten tai niiden edustajien välillä olisi kannustettava.
- (24) Jäsenvaltiot ovat ratifioineet järjestäytymisoikeuden ja kollektiivisen neuvottelu-oikeuden periaatteiden soveltamista koskevan ILO:n yleissopimuksen nro 98 (1949), jonka mukaan toimenpiteet, joilla edistetään työnantajien tai työnantajajärjestöjen vaikutusvallan alaisten työntekijäjärjestöjen perustamista tai tuetaan työntekijäjärjestöjä rahallisesti tai muulla tavoin tarkoituksena saattaa nämä järjestöt työnantajien tai työnantajajärjestöjen valvonnan alaisiksi, katsotaan sekaantumiseksi, jolta ILO:n jäsenvaltioiden on suojeltava työntekijäjärjestöjä. On tärkeää, että tällaiset toimenpiteet otetaan huomioon, jotta voidaan varmistaa tiedottamista ja kuulemistä koskevia yksityiskohtaisia sääntöjä laadittaessa tai toteutettaessa tämän direktiivin nojalla työnantajan ja työntekijöiden edustajien toimiminen yhteistyön hengessä toistensa oikeuksia ja velvollisuuksia kunnioittaen ja ottaen samalla huomioon sekä yrityksen tai toimipaikan että työntekijöiden edut.

- (25) Joissain tapauksissa alustatyötä tekevillä henkilöillä ei ole suoraa sopimussuhdetta työtä välittävän digitaalisen alustan kanssa, vaan heillä on sopimussuhde välittäjän kanssa, jonka kautta he tekevät alustatyötä työtä. Tämä tapa organisoida alustatyötä johtaa usein monenlaisiin erilaisiin ja monimutkaisiin monenvälisiin suhteisiin, alihankintaketjut mukaan luettuina, sekä epäselvään vastuunjakoon työtä välittävän digitaalisen alustan ja välittäjien kesken. Välittäjien kautta alustatyötä tekevät henkilöt ovat alttiina samoille ammattiaseman virheelliseen luokitteluun ja automatisoituihin seuranta- tai päätöksentekojärjestelmien käyttöön liittyville riskeille kuin henkilöt, jotka tekevät alustatyötä suoraan työtä välittävälle digitaaliselle alustalle. Jäsenvaltioiden olisi näin ollen vahvistettava asianmukaiset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että heillä on tämän direktiivin nojalla samantasoinen suoja kuin alustatyötä tekevillä henkilöillä, joilla on suora sopimussuhde työtä välittävän digitaalisen alustan kanssa. Jäsenvaltioiden olisi säädettävä asianmukaisista mekanismeista, tarvittaessa myös yhteisvastuujärjestelmien avulla.
- (26) Näennäisesti itsenäisen ammatinharjoittamisen torjumiseksi alustatyössä ja ammattiaseman oikein määrittämisen helpottamiseksi jäsenvaltioilla olisi oltava käytössään asianmukaiset menettelyt, joilla ehkäistään alustatyötä tekevien henkilöiden ammattiaseman virheellinen luokittelu ja puututaan tähän ongelmaan. Näiden menettelyiden tavoitteena olisi oltava sen selvittäminen, onko kyseessä työsuhde sellaisena kuin se on määritelty kansallisessa lainsäädännössä, työehtosopimuksissa tai käytännössä, unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö huomioon ottaen, ja sen varmistaminen, että alustatyöntekijät nauttivat täysimääräisesti samoista työhön liittyvistä oikeuksista kuin muut työntekijät unionin lainsäädännön, kansallisen lainsäädännön ja työehtosopimusten mukaisesti. Kun työsuhteen olemassaolo todetaan tosiseikkojen perusteella, työnantajana toimiva osapuoli tai osapuolet olisi selkeästi yksilöitävä ja sen tai niiden olisi noudatettava vastaavia unionin oikeuteen, kansalliseen lainsäädäntöön ja asianomaisella toimialalla sovellettaviin työehtosopimukseen perustuvia työnantajan velvoitteita.

- (27) Jos osapuoli on todettu työnantajaksi ja se täyttää direktiivissä 2008/104/EY työvoiman vuokrausyritykselle säädetyt edellytykset, siihen sovelletaan kyseisen direktiivin mukaisia velvoitteita.
- (28) Tosiseikkojen ensisijaisuuden periaatteella tarkoitetaan, että työsuhteen olemassaolon määrittäminen olisi tehtävä ensisijaisesti työn tosiasialliseen suorittamiseen, myös siitä maksettavaan korvaukseen, liittyvien tosideikkojen perusteella, eikä sen perusteella, miten osapuolet suhdetta kuvaavat, ILO:n työsuhteita koskevan suosituksen 198 (2006) mukaisesti. Periaatteella on erityisen suuri merkitys alustatyössä, jossa toinen osapuoli määrittää usein yksipuolisesti sopimuksen ehdot.

- (29) Itsenäisen ammatinharjoittajan aseman väärinkäyttö joko jäsenvaltion tasolla tai rajatylittävissä tilanteissa on yksi väärin ilmoitetun työn muoto, joka liittyy usein pimeään työhön. Näennäisellä itsenäisellä ammatinharjoittamisella tarkoitetaan sitä, että henkilö ilmoitetaan itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi, vaikka hän täyttää tyypilliset työsuhteessa olevaa työntekijää koskevat edellytykset. Tällaisella vilpillisellä ilmoittamisella pyritään usein välttämään tiettyjä lakisääteisiä tai verovelvollisuuksia ja luomaan kilpailuetua lakia noudattaviin yrityksiin nähden. Unionin tuomioistuin on katsonut¹⁴, ettei se, että kansallisen oikeuden mukaan kyseessä on ”itsenäinen ammatinharjoittaja”, estä sitä, että henkilön on katsottava olevan unionin oikeudessa tarkoitettu ”työntekijä”¹⁵, jos hänen itsenäisyytensä on vain fiktiivistä ja peittää todellisen työsuhteen.

¹⁴ Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 13.1.2004, Debra Allonby v. Accrington & Rossendale College, Education Lecturing Services, trading as Protocol Professional and Secretary of State for Education and Employment, C-256/01, ECLI:EU:C:2004:18; tuomio 11.11.2010, Dita Danosa v. LKB Līzings SIA, C-232/09, ECLI:EU:C:2010:674, ja unionin tuomioistuimen tuomio 4.12.2014, FNV Kunsten Informatie en Media v. Staat der Nederlanden, C-413/13, ECLI:EU:C:2014:2411.

¹⁵ Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 3.7.1986, Deborah Lawrie-Blum v. Land Baden-Württemberg, C-66/85, ECLI:EU:C:1986:284; tuomio 14.10.2010, Union Syndicale Solidaires Isère v. Premier ministre ja muut, C-428/09, ECLI:EU:C:2010:612; tuomio 4.12.2014, FNV Kunsten Informatie en Media v. Staat der Nederlanden, C-413/13, ECLI:EU:C:2014:2411; tuomio 9.7. 2015, Ender Balkaya v. Kiesel Abbruch- und Recycling Technik GmbH, C-229/14, ECLI:EU:C:2015:455; tuomio 17.11.2016, Betriebsrat der Ruhrlandklinik gGmbH v. Ruhrlandklinik gGmbH, C-216/15, ECLI:EU:C:2016:883, tuomio, 16.7.2020, UX v. Governo della Repubblica italiana, C-658/18, ECLI:EU:C:2020:572, ja unionin tuomioistuimen määräys, 22.4.2020, B v. Yodel Delivery Network Ltd, C692/19, ECLI:EU:C:2020:288.

- (30) Sen varmistaminen, että ammattiasema määritetään oikein, ei saisi estää alustatyötä tekevien aidosti itsenäisten ammatinharjoittajien olosuhteiden kohentamista. Komission 30 päivänä syyskuuta 2022 antama tiedonanto, joka sisältää suuntaviivat unionin kilpailulainsäädännön soveltamiseksi yksinyrittäjien työoloja koskeviin työehtosopimukseen ja jossa todetaan, että komission mukaan yksinyrittäjien ja työtä välittävien digitaalisten alustojen väliset työoloja koskevat työehtosopimukset eivät kuulu SEUT 101 artiklan soveltamisalaan, voi toimia tässä tarkoituksessa hyödyllisenä ohjeena. On kuitenkin olennaisen tärkeää, että kyseiset työehtosopimukset eivät vaaranna tämän direktiivin tavoitteita, erityisesti alustatyötä tekevien henkilöiden ammattiaseman oikein luokittelun osalta.

- (31) Valvontaa ja johtamista voidaan toteuttaa konkreettisesti eri muodoissa, kun otetaan huomioon, että alustatalousmalli kehittyy jatkuvasti. Työtä välittävät digitaaliset alustat voivat esimerkiksi harjoittaa johtamista ja valvontaa paitsi suoraan myös määräämällä seuraamuksia tai muunlaista epäsuotuisaa kohtelua tai painostusta käyttäen. Alustatyötä tekevillä henkilöillä on usein vaikeuksia saada alustatyön puitteissa asianmukaisesti käyttöönsä välineet ja tiedot, joita he tarvitsevat voidakseen vedota toimivaltaisessa viranomaisessa työsopimuksensa todelliseen luonteeseen ja siitä johtuviin oikeuksiin. Lisäksi alustatyötä tekevien henkilöiden johtamiselle automatisoitujen seuranta- tai päätöksentekojärjestelmien välitykselle on leimallista läpinäkymätön tiedonkulku työtä välittävien digitaalisten alustojen taholta. Nämä alustatyön ominaisuudet ylläpitävät virheellisen, näennäisesti itsenäiseksi ammatinharjoittamiseksi luokittelun ilmiötä, joka estää ammattiaseman määrittämisen oikein ja alustatyöntekijöiden mahdollisuudet säällisiin elin- ja työoloihin sekä työehtoihin. Jäsenvaltioiden olisi sen vuoksi säädettävä toimenpiteitä, joilla helpotetaan tehokkaasti menettelyjä alustatyötä tekevien henkilöiden ammattiaseman määrittämiseksi oikein. Tässä yhteydessä oletettava siitä, että alustatyötä tekevät henkilöt ovat työsuhteessa, on tehokas väline, joka edistää merkittävästi alustatyöntekijöiden elin- ja työolojen sekä työehtojen parantamista. Sen vuoksi tällainen suhde olisi oikeudellisesti oletettava lainsäädännössä, työehtosopimuksissa tai jäsenvaltiossa voimassa olevassa käytännössä määritellyksi työsuhteeksi, unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö huomioon ottaen, kun on havaittu valvontaan ja johtamiseen viittaavia tosiseikkoja.

- (32) Jotta oikeudellinen oletama olisi tehokas, se edellyttää, että kansallisessa lainsäädännössä olettamasta hyötyminen on tehty alustatyötä tekevälle henkilölle helpoksi. Oikeudellisen olettaman mukaisten vaatimusten ei olisi aiheutettava rasitetta, vaan niiden olisi lievennettävä alustatyötä tekevän henkilön vaikeuksia työsuhteen olemassaoloa koskevan näytön esittämisessä tilanteessa, jossa valtasuhteissa on epätasapainoa työtä välittävään digitaaliseen alustaan nähden. Olettamalla on tarkoitus tehokkaasti puuttua alustatyötä tekevän henkilön ja työtä välittävän digitaalisen alustan väliseen valtasuhteiden epätasapainoon ja korjata se. Jäsenvaltioiden olisi vahvistettava oikeudellista olettamaa koskevat yksityiskohtaiset säännöt siltä osin kuin niillä varmistetaan tehokkaan kumottavissa olevan työsuhdetta koskevan oikeudellisen olettaman vahvistaminen alustatyötä tekevien henkilöiden kannalta, eivätkä ne lisää alustatyötä tekevien henkilöiden tai heidän edustajiensa vaatimustaakkaa menettelyissä, joissa selvitetään heidän ammattiasemansa . Oikeudellisen olettaman soveltamisen ei olisi automaattisesti johdettava alustatyötä tekevien henkilöiden uudelleenluokitteluun. Jos työtä välittävä digitaalinen alusta pyrkii kumoamaan oikeudellisen olettaman, työtä välittävän digitaalisen alustan olisi näytettävä toteen, että kyseessä oleva sopimussuhde ei ole työsuhde sellaisena kuin se on määritelty jäsenvaltioissa voimassa olevassa lainsäädännössä, työehtosopimuksissa tai käytännössä, unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö huomioon ottaen.

- (33) Tämän direktiivin tavoitteena on alustatyöntekijöiden työehtojen ja työolojen parantaminen määrittelemällä heidän ammattiasemansa oikein ja varmistamalla siten, että heillä on kaikki unionin lainsäädäntöön, kansalliseen lainsäädäntöön ja työehtosopimukseen perustuvat asiaankuuluvat oikeudet, ja näin ollen oikeudellista olettaa olisi sovellettava kaikissa kyseeseen tulevissa hallinnollisissa ja oikeudellisissa menettelyissä, joissa on kyse alustatyötä tekevän henkilön ammattiasemasta. Vaikka tässä direktiivissä ei velvoiteta jäsenvaltioita soveltamaan oikeudellista olettaa rikosoikeudellisiin eikä veroihin tai sosiaaliturvaan liittyviin menettelyihin, on ratkaisevan tärkeää, että olettaa sovelletaan tehokkaasti kaikissa jäsenvaltioissa tämän direktiivin mukaisesti. Tämän direktiivin säännökset eivät saisi estää jäsenvaltioita soveltamasta kyseistä olettaa kansallisen lainsäädäntönsä nojalla niissä tai muissa hallinnollisissa tai oikeudellisissa menettelyissä tai tunnustamasta sellaisten menettelyjen tuloksia, joissa olettaa on sovellettu oikeuksien myöntämiseksi uudelleenluokitelluille työntekijöille muilla oikeudenaloilla.
- (34) Oikeusvarmuuden vuoksi oikeudellisella olettamalla ei saisi olla takautuvia oikeusvaikutuksia, minkä vuoksi oikeudellista olettaa olisi sovellettava vasta ... päivästä ...kuuta ... *[päivä, jona tämä direktiivi on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä]* lähtien myös silloin, kun sopimussuhde on alkanut ennen kyseistä päivää ja se on kyseisenä päivänä edelleen voimassa. Kanteita, jotka liittyvät työsuhteen mahdolliseen olemassaoloon ja siitä johtuviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin kyseistä päivää edeltävänä aikana, olisi siksi arvioitava pelkästään tätä direktiiviä edeltäneen kansallisen lainsäädännön ja unionin lainsäädännön, myös direktiivin (EU) 2019/1152, nojalla.

- (35) Alustatyötä tekevän henkilön ja työtä välittävän digitaalisen alustan välinen suhde ei välttämättä täytä työsuhteen edellytyksiä sen määritelmän mukaisesti, joka on vahvistettu kyseisessä jäsenvaltiossa voimassa olevassa lainsäädännössä, työehtosopimuksissa tai käytännöissä, unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö huomioon ottaen. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että oikeudellinen oletama voidaan kumota osoittamalla edellä mainitun määritelmän mukaisesti, että kyseessä ei ole työsuhde. Työtä välittävillä digitaalisilla alustoilla on kattava yleiskuva kaikista suhteen oikeudellisesta luonnosta määrittävistä tosiseikoista, etenkin algoritmeista, joilla ne hallinnoivat toimintaansa. Sen vuoksi todistustaakan olisi oltava niillä, jos ne väittävät, että kyseinen sopimussuhde ei ole työsuhde. Vaikka oletama saadaan kumottua oikeudellisessa tai hallinnollisessa menettelyssä, se ei saisi estää oletaman soveltamista myöhemmissä tuomioistuinmenettelyissä tai muutoksenhauissa kansallisen prosessioikeuden mukaisesti.
- (36) Oikeudellisen oletaman tehokas täytäntöönpano tukitoimenpiteiden puitteiden avulla on olennaisen tärkeää oikeusvarmuuden ja läpinäkyvyyden takaamiseksi kaikkien osapuolten kannalta. Tällaisiin toimenpiteisiin olisi kuuluttava ymmärrettävän tiedon jakaminen yleisölle, konkreettisten käytännön suositusten muodossa olevien ohjeiden laatiminen työtä välittävillä digitaalisilla alustoilla, alustatyötä tekeville henkilöille, työmarkkinaosapuolille ja kansallisille toimivaltaisille viranomaisille sekä säätäminen tehokkaasta valvonnasta ja tarkastuksista kansallisen lainsäädännön ja käytännön mukaisesti, myös asettamalla tarvittaessa tavoitteita tällaiselle valvonnalle ja tarkastuksille.
- (37) Jäsenvaltioiden toimivaltaisten kansallisten viranomaisten olisi hyödynnettävä kansallisen lainsäädännön ja käytännön mukaisesti keskinäistä yhteistyötä, myös tietojenvaihdon välityksellä, sen varmistamiseksi, että alustatyötä tekevien henkilöiden ammattiasema määritellään oikein.

- (38) Kyseisillä toimenpiteillä olisi tuettava kyseisessä jäsenvaltiossa voimassa olevassa lainsäädännössä, työehtosopimuksissa tai käytännössä, unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö huomioon ottaen, määritellyn työsuhteen oikein määrittämistä, mukaan lukien tarvittaessa aidosti itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi luokittelun vahvistaminen. Jotta kyseiset viranomaiset voisivat suorittaa tämän direktiivin säännösten täytäntöönpanoa koskevat tehtävänsä, niillä on oltava riittävästi henkilöstöä, samalla kun korostetaan jäsenvaltioiden toimivaltaa kansallisten viranomaisten henkilöstöä koskevissa päätöksissä. Tämä edellyttää, että toimivaltaisilla kansallisilla viranomaisilla on riittävät henkilöstöresurssit joilla on vaadittu osaaminen ja pääsy asianmukaiseen koulutukseen sekä teknisen asiantuntemuksen käytettävyyys algoritmijohtamisen alalla. ILO:n työturvallisuutta ja -terveyttä koskevassa yleissopimuksessa nro 81 (1947) annetaan ohjeita siitä, miten määritellä riittävä työsuojelutarkastajien määrä heidän tehtäviensä tehokasta hoitamista varten. Kun kansallinen toimivaltainen viranomainen tekee päätöksen, joka johtaa alustatyötä tekevän henkilön ammattiaseman muuttumiseen kansallisten toimivaltaisten viranomaisen olisi otettava se huomioon päättäessään valvonnasta ja tarkastuksista, joita ne aikovat suorittaa.

- (39) Asetuksessa (EU) 2016/679 vahvistetaan yleiset puitteet luonnollisten henkilöiden suojelulle henkilötietojen käsittelyssä, mutta silti on tarpeen vahvistaa erityiset säännöt, joilla puututaan automatisoiduissa seuranta- tai päätöksentekojärjestelmissä tapahtuvaan henkilötietojen käsittelyyn alustatyön yhteydessä liittyviin huoliin. Asetuksen (EU) 2016/679 88 artiklassa säädetään jo, että jäsenvaltiot voivat lainsäädännössä tai työehtosopimuksissa säätää yksityiskohtaisemmista säännöistä, joilla varmistetaan työsuhteen yhteydessä oikeuksien ja vapauksien suoja alustatyötä tekevien henkilöiden henkilötietojen käsittelyssä. Tässä direktiivissä säädetään alustatyön yhteydessä automatisoitujen järjestelmien avulla tehtävän henkilötietojen käsittelyn yksityiskohtaisemmista suojatoimista, ja tarjotaan siten alustatyötä tekevien henkilöiden henkilötiedoille korkeampi suojan taso. Tässä direktiivissä vahvistetaan erityisesti automatisoidun päätöksenteon käyttöä ja läpinäkyvyyttä koskevat yksityiskohtaisemmat säännöt kuin asetuksessa (EU) 2016/679. Tässä direktiivissä vahvistetaan myös asetusta (EU) 2016/679 täydentävistä alustatyötä koskevista toimenpiteistä, joilla turvataan henkilötietojen suoja, erityisesti kun päätöksiä tehdään henkilötietojen automaattisen käsittelyn avulla tai sen tukemana. Tässä direktiivissä käytettyjä henkilötietojen suojaamiseen liittyviä ilmaisuja olisi tulkittava asetuksessa (EU) 2016/679 vahvistettujen määritelmien perusteella.

- (40) Asetuksen (EU) 2016/679 5, 6 ja 9 artiklassa edellytetään, että henkilötietoja käsitellään lainmukaisesti, kohtuullisesti ja läpinäkyvästi. Tämä tarkoittaa tiettyjä rajoituksia tapaan, jolla työtä välittävät digitaaliset alustat voivat käsitellä henkilötietoja automatisoitujen seuranta- tai päätöksentekojärjestelmien avulla. Erityisesti alustatyön tapauksessa ei kuitenkaan voida olettaa, että alustatyötä tekevien henkilöiden suostumus heidän henkilötietojensa käsittelyyn on annettu vapaaehtoisesti. Kun otetaan huomioon alustatyötä tekevien henkilöiden ja työtä välittävien digitaalisten alustojen välinen valtasuhteiden epätasapaino, alustatyötä tekevillä henkilöillä ei useinkaan ole todellista mahdollisuutta valita tai mahdollisuutta kieltäytyä antamasta suostumusta taikka vetää se takaisin aiheuttamatta haittaa sopimussuhteelleen. Sen vuoksi työtä välittävien digitaalisten alustojen ei olisi käsiteltävä alustatyötä tekevien henkilöiden henkilötietoja siltä pohjalta, että alustatyötä tekevä henkilö on antanut suostumuksen henkilötietojensa käsittelyyn.
- (41) Työtä välittävien digitaalisten alustojen ei olisi käsiteltävä automatisoitujen seurantajärjestelmien eikä minkään automatisoidun päätöksentekoa tukevan tai päätöksiä tekevän järjestelmän avulla mitään henkilötietoja, jotka koskevat alustatyötä tekevän henkilön emotionaalista tai psykologista tilaa ja yksityisiä keskusteluja, kerättävä mitään henkilötietoja silloin, kun alustatyötä tekevä henkilö ei tarjoa alustatyötä tai tee sitä, käsiteltävä mitään henkilötietoja perusoikeuksien käytön ennakoimista varten, mukaan lukien yhdistymisoikeus, neuvotteluoikeus ja oikeus työtaistelutoimiin sekä oikeus saada tietoja ja tulla kuulluksi perusoikeuskirjan mukaisesti, eikä niiden olisi käsiteltävä henkilötietoja rodun tai etnisen alkuperän, maahanmuuttajastatuksen, poliittisten mielipiteiden, uskonnon tai muun vakaumuksen, vammaisuuden, terveydentilan, mukaan lukien pitkäaikaissairaus ja hiv-status, emotionaalisen tai psykologisen tilan, ammattiyhdistyksen jäsenyyden, henkilön seksuaalisen käyttäytymisen tai suuntautumisen päättelemistä varten.

- (42) Työtä välittävien digitaalisten alustojen ei olisi käsiteltävä alustatyötä tekevien henkilöiden biometrisiä tietoja tunnistamistarkoitusta varten, etenään henkilön henkilöllisyyden selvittämiseksi vertaamalla kyseisen yksilön biometrisiä tietoja viitetietokantaan tallennettuihin toisten yksilöiden biometrisiin tietoihin (yksi moneen -tunnistaminen). Tämä ei vaikuta työtä välittävien digitaalisten alustojen mahdollisuuteen suorittaa biometristä todentamista eli henkilön henkilöllisyyden todentamista vertaamalla hänen biometrisiä tietojaan tietoihin, jotka kyseinen henkilö on antanut aiemmin (yksi yhteen - todennus tai tunnistautuminen), jos tällainen henkilötietojen käsittely on muutoin laillista asetuksen (EU) 2016/679 sekä muun asiaankuuluvan unionin oikeuden ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti.
- (43) Biometriikkaan perustuvat tiedot ovat henkilötietoja, jotka ovat peräisin erityisestä teknisestä käsittelystä, joka liittyy luonnollisen henkilön fyysisiin, fysiologisiin tai käyttäytymiseen liittyviin erityispiirteisiin, signaaleihin tai ominaisuuksiin, kuten kasvonilmeisiin, liikkeisiin, sydämen lyöntitiheyteen, ääneen, näppäinpainalluksiin tai kävelyyn ja jotka saattavat mahdollistaa tai vahvistaa luonnollisen henkilön tunnistamisen.
- (44) Työtä välittävien digitaalisten alustojen käyttämien automatisoitujen seuranta- tai päätöksentekojärjestelmien suorittama henkilötietojen käsittely todennäköisesti aiheuttaa suuren riskin alustatyötä tekevien henkilöiden oikeuksille ja vapauksille. Sen vuoksi työtä välittävien digitaalisten alustojen olisi aina tehtävä tietosuojaa koskeva vaikutustenarviointi asetuksen (EU) 2016/679 35 artiklassa vahvistettujen vaatimusten mukaisesti. Ottaen huomioon vaikutukset, joita automatisoitujen päätöksentekojärjestelmien tekemillä päätöksillä on alustatyötä tekeviin henkilöihin ja erityisesti alustatyöntekijöihin, tässä direktiivissä vahvistetaan yksityiskohtaisemmat säännöt alustatyötä tekevien henkilöiden ja heidän edustajiensa kuulemiselle tietosuojaa koskevan vaikutustenarvioinnin yhteydessä.

- (45) Sen lisäksi, mitä asetuksessa (EU) 2016/679 säädetään, työtä välittäviin digitaalisiin alustoihin olisi sovellettava läpinäkyvyyttä koskevia ja tiedonantovelvoitteita, jotka koskevat automatisoituja seurantajärjestelmiä ja automatisoituja järjestelmiä, joita käytetään sellaisten päätösten tekemiseen tai joiden tukemana tehdään sellaisia päätöksiä, jotka vaikuttavat alustatyötä tekeviin henkilöihin, muun muassa alustatyöntekijöiden työoloihin ja työehtoihin, kuten heidän mahdollisuuteensa saada työtehtäviä, heidän ansioihinsa, terveyteensä ja turvallisuuteensa, työaikoihinsa, ylenemiseensä tai vastaavaan etenemiseen, sopimusasemaansa, mukaan lukien heidän käyttäjätilinsä rajoittaminen tai tilapäinen tai pysyvä sulkeminen. Olisi myös täsmennettävä, millaista tietoa alustatyötä tekeville henkilöille olisi annettava tällaisista automatisoiduista järjestelmistä sekä missä muodossa ja milloin tiedot olisi annettava. Yksittäisten alustatyöntekijöiden olisi saatava nämä tiedot tiiviissä, yksinkertaisessa ja ymmärrettävässä muodossa, sikäli kuin järjestelmät ja niiden ominaisuudet vaikuttavat suoraan heihin ja tapauksen mukaan heidän työoloihinsa ja työehtoihinsa, jotta he tosiasiallisesti saavat tietoa. Heillä olisi myös oltava oikeus pyytää kattavaa ja yksityiskohtaista tietoa asiaankuuluvista järjestelmistä. Kattavat ja yksityiskohtaiset tiedot tällaisista automatisoiduista järjestelmistä olisi annettava myös alustatyötä tekevien henkilöiden edustajille sekä pyynnöstä kansallisille toimivaltaisille viranomaisille, jotta nämä voivat hoitaa tehtävänsä.
- (46) Sen lisäksi, että alustatyötä tekevillä henkilöillä on oikeus siirtää järjestelmästä toiseen henkilötiedot, jotka rekisteröity on toimittanut rekisterinpitäjälle asetuksen (EU) 2016/679 20 artiklan mukaisesti, heillä olisi oltava oikeus saada esteettä sekä jäsennellyssä, yleisesti käytetyssä ja koneluettavassa muodossa kaikki henkilötiedot, mukaan lukien luokitukset ja arvioinnit, jotka on tuotettu heidän työsuorituksensa yhteydessä työtä välittävän digitaalisen alustan automatisoituja seuranta- ja päätöksentekojärjestelmiä käyttäen, jotta ne voidaan toimittaa tai antaa toimitettavaksi kolmannelle osapuolelle, myös toiselle työtä välittävälle digitaaliselle alustalle. Työtä välittävien digitaalisten alustojen olisi tarjottava alustatyötä tekeville henkilöille välineet, joilla helpotetaan maksutonta ja tehokasta tietojen siirrettävyyttä, jotta he voivat käyttää oikeuksiaan tämän direktiivin ja asetuksen (EU) 2016/679 mukaisesti.

- (47) Joissain tapauksissa työtä välittävät digitaaliset alustat eivät päätä virallisesti suhdettaan alustatyötä tekevään henkilöön, vaan rajoittavat alustatyötä tekevän henkilön käyttäjätiliä. Tällaiseksi katsotaan kaikki rajoitukset, jotka vaikuttavat mahdollisuuteen tehdä alustatyötä käyttäjätilin kautta, mukaan lukien käyttötilille tai työtehtäviin pääsyn rajoittaminen.
- (48) Työtä välittävät digitaaliset alustat hyödyntävät laajasti automatisoituja seuranta- tai päätöksentekojärjestelmiä alustatyötä tekevien henkilöiden hallinnoinnissa. Sähköisillä välineillä tehty seuranta voi olla yksityisyyttä loukkaavaa, ja näillä järjestelmillä tai niiden tukemana tehdyillä päätöksillä, jotka liittyvät esimerkiksi työtehtävien tarjontaan tai saatavuuteen, ansioihin, turvallisuuteen ja terveyteen, työaikaan, koulutuksen saatavuuteen, ylenemiseen tai asemaan organisaatiossa tai sopimusasemaan, on välitön vaikutus alustatyötä tekeviin henkilöihin, jotka eivät välttämättä saa otettua suoraan yhteyttä esihenkilöön tai valvojaan, jotka ovat luonnollisia henkilöitä. Työtä välittävien digitaalisten alustojen olisi sen vuoksi varmistettava ihmisen suorittama valvonta ja arvioitava säännöllisesti, ja joka tapauksessa joka toinen vuosi, automatisoiduilla seuranta- tai päätöksentekojärjestelmillä tai niiden tukemana tehtyjen yksittäisten päätösten vaikutuksia alustatyötä tekeviin henkilöihin, tarvittaessa myös heidän työoloihinsa ja työehtoihinsa ja yhdenvertaiseen kohteluun työssä. Työntekijöiden edustajien olisi osallistuttava arviointiprosessiin.

Työtä välittävien digitaalisten alustojen olisi huolehdittava, että tehtävään on käytettävissä riittävästi henkilöstöresursseja. Henkilöillä, joiden tehtäväksi työtä välittävä digitaalinen alusta on antanut valvonnan, olisi oltava tarvittava pätevyys, koulutus ja valtuudet kyseisen tehtävän hoitamiseen ja erityisesti oikeus kumota automatisoituja päätöksiä. Heitä olisi suojeltava tehtävien suorittamiseen perustuvalta irtisanomiselta, kurinpitomenettelyltä tai muulta epäsuotuisalta kohtelulta. Lisäksi on tärkeää, että työtä välittävät digitaaliset alustat korjaavat automatisoitujen seuranta- tai päätöksentekojärjestelmien järjestelmällisiä puutteita. Kun valvontatoimien tuloksena työssä havaitaan suuri työsyrynnän riski tai alustatyötä tekevien henkilöiden oikeuksien loukkaaminen, työtä välittävien digitaalisten alustojen olisi toteutettava asianmukaisia toimenpiteitä niihin puuttumiseksi, mukaan lukien mahdollisuus lopettaa tällaisen järjestelmän käyttö.

- (49) Asetuksessa (EU) 2016/679 edellytetään, että rekisterinpitäjän on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet rekisteröidyn oikeuksien ja vapauksien sekä oikeutettujen etujen suojaamiseksi tilanteissa, joissa rekisteröityä koskeva päätös perustuu pelkästään automaattiseen käsittelyyn. Kyseisen säännöksen mukaan rekisteröidyllä on vähintään oikeus vaatia, että tiedot käsittelee rekisterinpitäjän puolesta luonnollinen henkilö, sekä oikeus esittää kantansa ja riitauttaa päätös. Sen lisäksi, mitä asetuksessa (EU) 2016/649 säädetään, algoritmijohtamisen yhteydessä ja ottaen huomioon sopimussuhteen tai alustatyötä tekevän henkilön käyttäjätilin rajoittamista, keskeyttämistä tai päättämistä koskevista päätöksistä tai mistä tahansa muista päätöksistä, joista aiheutuu vastaavaa haittaa, alustatyötä tekeviin henkilöihin kohdistuvat vakavat vaikutukset, nämä päätökset olisi aina tehtävä ihmisen toimesta. Sen lisäksi, mitä asetuksessa (EU) 2016/649 säädetään, kun kyse on algoritmijohtamisesta alustatyön yhteydessä, alustatyötä tekevillä henkilöillä olisi oltava oikeus saada työtä välittävältä digitaaliselta alustalta ilman aiheetonta viivytystä selvitys automatisoitujen päätöksentekojärjestelmien tuella tehdyistä tai tapauksen mukaan niiden tekemistä tai tekemättä jätetyistä päätöksistä.

Tätä varten työtä välittävän digitaalisen alustan olisi tarjottava alustatyötä tekeville henkilöille mahdollisuus keskustella työtä välittävän digitaalisen alustan yhteyshenkilön kanssa ja saada selkoa päätökseen johtaneista tosiseikoista, olosuhteista ja syistä. Lisäksi, koska tietyillä päätöksillä on erityisen merkittäviä kielteisiä vaikutuksia alustatyötä tekeviin henkilöihin, etenkin heidän ansaitsemismahdollisuuksiinsa, jos työtä välittävä digitaalinen alusta rajoittaa alustatyötä tekevän henkilön käyttäjätiliä tai sulkee sen tilapäisesti tai pysyvästi, kieltäytyy maksamasta kyseisen henkilön tekemästä työstä tai vaikuttaa sopimussuhteen olennaisiin osiin, työtä välittävän digitaalisen alustan olisi toimitettava alustatyötä tekevälle henkilölle tällaista päätöstä koskevat kirjalliset perustelut mahdollisimman pian ja viimeistään päivänä, jolloin se tulee voimaan. Jos saatu selvitys tai saadut perustelut eivät ole tyydyttäviä tai jos alustatyötä tekevät henkilöt katsovat oikeuksiaan loukatun päätöksellä, heillä olisi myös oltava oikeus pyytää työtä välittävää digitaalista alustaa tarkistamaan päätöstään ja saada perusteltu vastaus ilman aiheetonta viivytystä ja joka tapauksessa viimeistään kahden viikon kuluttua pyynnön vastaanottamisesta.

Silloin kun tällaisilla päätöksillä loukataan kyseisten henkilöiden oikeuksia, kuten työntekijöiden oikeuksia, oikeutta syrjimättömyyteen tai heidän henkilötietojensa suojaan, työtä välittävän digitaalisen alustan olisi oikaistava tällaiset päätökset ilman aiheutonta viivytystä tai, jos oikaiseminen ei ole mahdollista, tarjottava riittävä korvaus aiheutuneesta vahingosta sekä toteutettava tarvittavat toimet vastaavien päätösten välttämiseksi tulevaisuudessa, mukaan lukien automatisoidun päätöksentekojärjestelmän käytön lopettaminen. Siltä osin, kuin kyse on ihmisen suorittamasta päätösten arvioinnista, asetuksen (EU) 2019/1150 erityissäännösten olisi oltava ensisijaisia yrityskäyttäjien osalta.

- (50) Neuvoston direktiivissä 89/391/ETY¹⁶ säädetään toimenpiteistä työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamisen edistämiseksi työssä, muun muassa työnantajien velvoitteesta minimoida riskit ja arvioida työterveyteen ja -turvallisuuteen kohdistuvia riskejä, ja vahvistetaan ehkäiseviä toimenpiteitä koskevia yleisiä periaatteita, jotka työnantajien on toteutettava. Automatisoiduilla seuranta- ja päätöksentekojärjestelmillä on mahdollisesti merkittävä vaikutus alustatyöntekijöiden turvallisuuteen sekä fyysiseen terveyteen ja mielenterveyteen.

Algoritmi pohjainen ohjaus, arviointi ja kurinpito tehostavat työntekoa lisäämällä seurantaa, kiristämällä työntekijöiltä vaadittavaa tahtia, minimoimalla työnkulun aukkoja ja laajentamalla työntekoa perinteisen työpaikan ja tavanomaisten työaikojen ulkopuolelle. Läpinäkymättömien algoritmien käytöstä, työtahdin kiihtymisestä ja edellä mainitusta epävarmuudesta johtuvat vähäiset mahdollisuudet oppia työssä ja vaikuttaa työtehtäviin todennäköisesti lisäävät työntekijöiden stressiä ja ahdistusta Työtä välittävien digitaalisten alustojen olisi arvioitava näitä vaaroja ja sitä, ovatko järjestelmien suojatoimet riittäviä näiden vaarojen torjumiseksi, sekä toteutettava asianmukaisia ennaltaehkäiseviä ja suojelutoimenpiteitä. Niiden olisi vältettävä sitä, että tällaisten järjestelmien käyttö aiheuttaa työntekijöille kohtuutonta painetta tai vaarantaa heidän terveytensä. Näiden säännösten tehokkuuden lisäämiseksi työtä välittävien digitaalisten alustojen olisi asetettava vaarojen arviointinsa ja vaarojen vähentämistä koskeva arvio alustatyöntekijöiden, heidän edustajiensa ja toimivaltaisten viranomaisten saataville.

¹⁶ Neuvoston direktiivi 89/391/ETY, annettu 12 päivänä kesäkuuta 1989, toimenpiteistä työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamisen edistämiseksi työssä (EYVL L 183, 29.6.1989, s. 1).

- (51) Työntekijöiden edustajille tiedottaminen ja heidän kuulemisensa, joita säännellään unionin tasolla asetuksella 2002/14/EY, on keskeistä tehokkaan työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun edistämiseksi. Koska automatisoitujen seuranta- tai päätöksentekojärjestelmien käyttöönotolla työtä välittävissä digitaalisissa alustoissa tai merkittävillä muutoksilla niiden käyttötavoissa on välittömiä vaikutuksia alustatyöntekijöiden työn organisointiin ja yksilökohtaisiin työoloihin, on tärkeää varmistaa lisätoimenpiteillä, että työtä välittävät digitaaliset alustat tiedottavat alustatyöntekijöiden edustajille ja tehokkaasti kuulevat heitä asianmukaisella tasolla ennen kuin tällaisia päätöksiä tehdään. Koska algoritmijohtamisjärjestelmät ovat teknisesti monimutkaisia, tietoja pitäisi antaa hyvissä ajoin, jotta alustatyöntekijöiden edustajat voivat valmistautua kuulemiseen tarvittaessa alustatyöntekijöiden tai heidän edustajiensa yhteisesti valitseman asiantuntijan avustuksella. Tämä direktiivi ei vaikuta direktiivin 2002/14/EY sisältämiin tiedottamis- ja kuulemistoimenpiteisiin.
- (52) Jos työntekijöiden edustajaa ei ole, työtä välittävän digitaalisen alustan olisi voitava tiedottaa suoraan työntekijöille kaikista tällaisista seuranta- ja päätöksentekojärjestelmien käyttöönotoista tai niitä koskevista merkittävistä muutoksista.

- (53) Osa alustatyötä tekevistä henkilöistä on itsenäisiä ammatinharjoittajia. Työtä välittävien digitaalisten alustojen käyttämät automatisoidut seuranta- tai päätöksentekojärjestelmät vaikuttavat heidän henkilötietojensa suojaan ja ansiomahdollisuuksiinsa samalla tavoin kuin alustatyöntekijöilläkin. Sen vuoksi alustatyötä tekeviin henkilöihin, joilla ei ole työsuhdetta, olisi myös sovellettava tässä direktiivissä säädettyjä oikeuksia, jotka koskevat luonnollisten henkilöiden suojelua henkilötietojen käsittelyssä algoritmijohtamisen yhteydessä eli automatisoitujen seuranta- tai päätöksentekojärjestelmien läpinäkyvyyttä, henkilötietojen käsittelyn tai keräämisen rajoittamista sekä sitä, että merkittävien päätösten seurannan ja arvioinnin on oltava ihmisen suorittamaa. Heihin ei pitäisi soveltaa työterveyteen ja -turvallisuuteen liittyviä oikeuksia tai alustatyöntekijöiden tai heidän edustajiensa oikeutta saada tietoa ja tulla kuulluksi, sillä nämä oikeudet koskevat unionin oikeuden nojalla nimenomaan työntekijöitä. Asetuksessa (EU) 2019/1150 säädetään oikeudenmukaisuutta ja avoimuutta koskevista suojakeinoista alustatyötä tekeville itsenäisille ammatinharjoittajille edellyttäen, että heitä pidetään kyseisessä asetuksessa tarkoitettuina yrityskäyttäjinä. Siltä osin kuin kyse on ihmisen suorittamasta merkittävien päätösten arvioinnista, asetuksen (EU) 2019/1150 erityissäännösten olisi oltava ensisijaisia yrityskäyttäjien osalta.
- (54) Työtä välittävien digitaalisten alustojen velvoitteita, jotka koskevat muun muassa automatisoituja seuranta- ja päätöksentekojärjestelmiä koskevaa tiedottamista ja kuulemista, sovelletaan riippumatta siitä, ovatko automatisoidut seuranta- ja päätöksentekojärjestelmät työtä välittävän digitaalisen alustan itsensä vai sellaisen ulkoisen palveluntarjoajan hallinnoimia, joka suorittaa henkilötietojen käsittelyä työtä välittävän digitaalisen alustan puolesta.

- (55) Jotta toimivaltaiset kansalliset viranomaiset voivat varmistaa, että työtä välittävät digitaaliset alustat noudattavat työlaainsäädäntöä ja aiheesta annettuja määräyksiä, etenkin jos ne ovat sijoittautuneet toiseen maahan kuin siihen jäsenvaltioon, jossa alustatyöntekijä tekee työtä, työtä välittävien digitaalisten alustojen olisi ilmoitettava alustatyöntekijöiden tekemä työ toimivaltaisille viranomaisille siinä jäsenvaltiossa, jossa työ tehdään. Järjestelmällinen ja läpinäkyvä tietojärjestelmä, myös rajatylittävällä tasolla, on yhtä lailla keskeisessä asemassa työtä välittävien digitaalisten alustojen välisen epäreilun kilpailun torjumiseksi. Tämän velvoitteen ei olisi korvattava muilla unionin säädöksillä säädettyjä ilmoittamista tai tiedoksiantoa koskevia velvoitteita.
- (56) Euroopan työviranomaisen tavoitteena on varmistaa työvoiman unionin laajuinen oikeudenmukainen liikkuvuus ja erityisesti helpottaa yhteistyötä ja tietojenvaihtoa jäsenvaltioiden välillä asiaa koskevan unionin lainsäädännön johdonmukaisen, tehokkaan ja tuloksellisen soveltamisen ja täytäntöönpanon valvonnan varmistamiseksi, koordinoida ja tukea samanaikaisia tai yhteisiä tarkastuksia, tehdä analyyskejä ja riskinarviointeja työvoiman rajatylittävään liikkuvuuteen liittyvistä seikoista ja tukea jäsenvaltioita pimeän työn torjunnassa. Sen vuoksi sillä on tärkeä rooli sellaisiin haasteisiin vastaamisessa, jotka liittyvät monien työtä välittävien digitaalisten alustojen rajatylittävään toimintaan sekä pimeään työhön alustatyössä.
- (57) Tieto työtä välittävien digitaalisten alustojen kautta alustatyötä tekevien henkilöiden tekemästä alustatyöstä, sopimus- tai ammattiasemasta ja näihin sopimussuhteisiin sovellettavista yleisistä ehdoista on olennaisen tärkeää sen tukemiseksi, että asiaa käsittelevät viranomaiset pystyvät määrittämään oikein alustatyötä tekevien henkilöiden ammattiaseman ja varmistamaan oikeudellisten velvoitteiden noudattamisen, ja että alustatyöntekijöiden edustajat kykenevät hoitamaan edustuksellisia tehtäviään. Kyseisillä viranomaisilla ja edustajilla olisi oltava myös oikeus pyytää työtä välittäviltä digitaalisilta alustoilta lisäselvityksiä ja tarkempia yksityiskohtia toimitetuista tiedoista.

- (58) Pimeän työn käytöstä jakelupalvelualustoilla on näyttöä useissa jäsenvaltioissa. Käytännössä tämä toteutetaan henkilöllisyyttä vuokraamalla siten, että alustatyötä tekevät henkilöt, joilla on oikeus tehdä työtä ja jotka rekisteröityvät alustalle, vuokraavat käyttäjätilinsä paperittomille muuttajille ja alaikäisille. Tämä merkitsee suojan puuttumista kyseisiltä henkilöiltä, mukaan lukien maassa laittomasti oleskelevat kolmansien maiden kansalaiset joiden tilanne johtaa usein oikeussuojan rajalliseen saatavuuteen kustotoimien pelossa tai karkottamisen vaaran vuoksi. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2009/52/EY¹⁷ säädetään maassa laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten työnantajiin kohdistettavia seuraamuksia ja toimenpiteitä koskevista vähimmäisvaatimuksista. Tässä direktiivissä säädetty läpinäkyvyyttä koskevat velvoitteet ja välittäjiä koskevat säännöt edistävät voimakkaasti alustatyössä tehtävää pimeää työtä koskevan ongelman ratkaisemista yhdessä direktiivin 2009/52/EY kanssa. Lisäksi on olennaisen tärkeää, että työtä välittävät digitaaliset alustat varmistavat alustatyöntekijöiden henkilöllisyyden luotettavan todentamisen.
- (59) Unionin sosiaalialan säännösten täytäntöönpanon valvontaa varten on laadittu laaja säännösten järjestelmä, ja sen osia olisi sovellettava tässä direktiivissä sen varmistamiseksi, että alustatyötä tekevillä henkilöillä on oikeus oikea-aikaiseen, tehokkaaseen ja puolueettomaan riitojenratkaisuun ja muutoksenhakuun, myös riittävään korvaukseen aiheutuneesta haitasta. Erityisesti tehokasta oikeussuojaa koskeva perusluonteinen oikeus huomioon ottaen alustatyötä tekevien henkilöiden olisi saatava tällainen suoja myös työ- tai muun sopimussuhteen suhteen päättymisen jälkeen, kun päättymisellä väitetään loukattavan tämän direktiivin mukaisia oikeuksia.
- (60) Alustatyötä tekevien henkilöiden edustajien olisi voitava edustaa kansallisen lainsäädännön tai käytäntöjen mukaisesti yhtä tai useampaa alustatyötä tekevää henkilöä missä tahansa oikeudellisessa tai hallinnollisessa menettelyssä tästä direktiivistä johtuvien oikeuksien tai velvoitteiden täytäntöönpanemiseksi. Kanteita nostamalla useiden alustatyötä tekevien henkilöiden puolesta tai heidän tukemisellaan voidaan tehdä mahdolliseksi menettely, johon ei olisi muuten ryhdytty menettelyllisten tai taloudellisten esteiden tai vastatoimien pelon vuoksi.

¹⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/52/EY, annettu 18 päivänä kesäkuuta 2009, maassa laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten työnantajiin kohdistettavia seuraamuksia ja toimenpiteitä koskevista vähimmäisvaatimuksista (EUVL L 168, 30.6.2009, s. 24).

- (61) Alustatyölle on ominaista, ettei ole olemassa yhteistä työpaikkaa, jossa alustatyötä tekevät henkilöt voivat tutustua toisiinsa sekä keskustella keskenään ja edustajiensa kanssa, myös puolustaakseen etujaan työtä välittävään digitaaliseen alustaan nähden. Sen vuoksi on tarpeen perustaa digitaalisia viestintäkanavia, jotka myötäilevät työn organisointia työtä välittävissä digitaalisissa alustoissa ja joiden välityksellä alustatyötä tekevät henkilöt voivat keskustella keskenään yksityisesti ja suojatusti ja joiden kautta heidän edustajansa voivat ottaa heihin yhteyttä. Työtä välittävien digitaalisten alustojen olisi perustettava tällaiset viestintäkanavat oman digitaalisen infrastruktuurinsa sisään tai käyttäen muita yhtä tehokkaita keinoja, mutta noudatettava tässä henkilötietojen suojaa, eikä niiden pitäisi päästä näkemään tai seuraamaan näitä keskusteluja.
- (62) Alustatyötä tekevät henkilöt ovat erityisesti itse paikalla tehtävässä työssä vaarassa joutua väkivallan ja häirinnän kohteiksi, eikä heillä ole fyysistä työpaikkaa, jonne he voivat osoittaa valituksia. Häirintä ja seksuaalinen häirintä ovat omiaan vaikuttamaan negatiivisesti alustatyöntekijöiden terveyteen ja turvallisuuteen. Jäsenvaltioiden olisi säädettävä alustatyötä koskevista ennaltaehkäisevistä toimenpiteistä, mukaan lukien tehokkaiden ilmoituskanavien perustaminen. Jäsenvaltioita kannustetaan myös tukemaan tehokkaita toimenpiteitä, joilla torjutaan väkivaltaa ja häirintää alustatyössä, ja erityisesti ottamaan käyttöön asianmukaisia ilmoituskanavia yksinyrittäjille.
- (63) Hallinnollisissa tai oikeudellisissa menettelyissä, jotka koskevat tässä direktiivissä säädettyjä oikeuksia ja velvollisuuksia, tieto työn organisointiin liittyvistä tekijöistä, jonka perusteella ammattiasema määritetään, ja etenkin tieto siitä, valvooko työtä välittävä digitaalinen alusta työn tekemisen tiettyjä osatekijöitä tai johtaako se työn tekemistä, sekä tieto muista automatisoitujen seuranta- tai päätöksentekojärjestelmien käyttöön liittyvistä tekijöistä saattaa olla työtä välittävän digitaalisen alustan hallussa, eikä alustatyötä tekevien henkilöiden tai toimivaltaisten viranomaisten helposti saatavilla. Kansallisten tuomioistuinten tai toimivaltaisten viranomaisten olisi sen vuoksi voitava määrätä työtä välittävä digitaalinen alusta luovuttamaan kaikki sen hallussa olevat merkitykselliset todisteet, mukaan lukien luottamukselliset tiedot, kunhan tällaisten tietojen suojaamiseksi toteutetaan tehokkaita toimenpiteitä.

- (64) Koska tässä direktiivissä säädetään asetusta (EU) 2016/679 yksityiskohtaisemmista ja täydentävistä alustatyötä koskevista säännöistä, joiden tarkoituksena on varmistaa alustatyötä tekevien henkilöiden henkilötietojen suojaaminen, asetuksessa (EU) 2016/679 tarkoitetuilla kansallisilla valvontaviranomaisilla olisi oltava toimivalta valvoa näiden suojakeinojen soveltamista. Asetuksen (EU) 2016/679 ja erityisesti sen VI, VII ja VIII lukujen menettelykehystä olisi sovellettava tämän direktiivin yksityiskohtaisempien ja täydentävien sääntöjen täytäntöönpanoon etenkin valvonnan, yhteistyö- ja yhdenmukaisuusmekanismien, oikeussuojakeinojen, vastuun ja seuraamusten osalta, mukaan lukien toimivalta määrätä hallinnollisia sakkoja enintään kyseisen asetuksen 83 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuun määrään asti.
- (65) Alustatyössä käytettyihin automatisoituihin seuranta- tai päätöksentekojärjestelmiin liittyy alustatyötä tekevien henkilöiden henkilötietojen käsittelyä, ja ne vaikuttavat heidän joukossaan olevien alustatyöntekijöiden työoloihin ja oikeuksiin, minkä vuoksi niihin liittyy tietosuojalainsäädäntöä sekä muita lainsäädännön aloja, kuten työlainsäädäntöä, koskevia kysymyksiä. Tietosuojavalvontaviranomaisten ja muiden toimivaltaisten viranomaisten olisi sen vuoksi tehtävä yhteistyötä, myös yli rajojen, tämän direktiivin täytäntöönpanossa esimerkiksi vaihtamalla keskenään asiaa koskevia tietoja, sanotun kuitenkin vaikuttamatta tietosuojavalvontaviranomaisten riippumattomuuteen.
- (66) Jotta tämän direktiivin tarjoama suoja olisi tehokas, on tärkeää suojata alustatyötä tekevät henkilöt, jotka käyttävät tämän direktiivin mukaisia oikeuksiaan, irtisanomiselta alustatyöntekijöiden osalta tai sopimuksen päättämiseltä itsenäisten ammatinharjoittajien osalta taikka muilta vastaavilta toimenpiteiltä, mukaan lukien käyttäjätilin sulkeminen.

- (67) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän direktiivin kaksitahoista tavoitetta eli parantaa työoloja alustatyössä ja suojata henkilötietoja, vaan tavoite voidaan yhteisten vähimmäisvaatimusten vahvistamistarpeen vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä SEU 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi.
- (68) Tässä direktiivissä säädetään vähimmäisvaatimuksista, joten sillä ei puututa jäsenvaltioiden oikeuteen ottaa käyttöön ja pitää voimassa alustatyötä tekevien henkilöiden kannalta suotuisampia säännöksiä. Voimassa olevan säädöskehityksen nojalla kertyneitä oikeuksia olisi sovellettava edelleen, myös työsuhteen olemassaolon selvittämiseen tähtäävien mekanismien osalta, ellei tällä direktiivillä oteta käyttöön suotuisampia säännöksiä. Tämän direktiivin täytäntöönpanoa ei voida käyttää heikentämään nykyisiä oikeuksia, jotka vahvistetaan voimassa olevassa tätä alaa koskevassa unionin oikeudessa tai kansallisessa lainsäädännössä, eikä sitä voida pitää pätevänä perusteena heikentää työntekijöiden suojan yleistä tasoa tämän direktiivin soveltamisalalla eikä nykyisiä edustajille annettuja oikeuksia.
- (69) Työmarkkinaosapuolten itsenäisyyttä on kunnioitettava. Jäsenvaltioiden olisi voitava sallia, että työmarkkinaosapuolet pitävät tietyin edellytyksin voimassa, neuvottelevat, tekevät ja panevat täytäntöön tietyistä säännöksistä poikkeavia työehtosopimuksia, varmistaen kuitenkin alustatyöntekijöiden yleisen suojelun.
- (70) Jäsenvaltioiden olisi tätä direktiiviä täytäntöön pantaessa vältettävä säätämästä tarpeettomia hallinnollisia, rahoituksellisia ja oikeudellisia rajoituksia, jotka vaikeuttaisivat pienten ja keskisuurten yritysten (pk-yritysten) perustamista ja kehittämistä. Sen vuoksi jäsenvaltioita pyydetään arvioimaan täytäntöönpanotoimiensa vaikutusta pk-yrityksiin sen varmistamiseksi, etteivät niihin kohdistuvat vaikutukset ole kohtuuttomia, ja kiinnittämään erityistä huomiota mikroyrityksiin ja hallinnolliseen rasitteeseen.

- (71) Jäsenvaltiot voivat antaa tämän direktiivin täytäntöönpanon työmarkkinaosapuolten tehtäväksi näiden yhteisestä pyynnöstä ja sillä edellytyksellä, että jäsenvaltiot toteuttavat kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ne voivat jatkuvasti turvata tällä direktiivillä tavoiteltujen tulosten saavuttamisen. Niiden olisi myös toteutettava kansallisen lainsäädännön ja käytännön mukaisesti asianmukaisia toimenpiteitä, joilla varmistetaan työmarkkinaosapuolten tehokas osallistuminen sekä edistetään ja tehostetaan työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua tämän direktiivin säännösten täytäntöönpanemiseksi.
- (72) Jäsenvaltiot ovat selittävästä asiakirjoista 28 päivänä syyskuuta 2011 annetun jäsenvaltioiden ja komission yhteisen poliittisen lausuman¹⁸ mukaisesti sitoutuneet perustelluissa tapauksissa liittämään ilmoitukseen toimenpiteistä, jotka koskevat direktiivin saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä, yhden tai useamman asiakirjan, joista käy ilmi direktiivin osien ja kansallisen lainsäädännön osaksi saattamiseen tarkoitettujen välineiden vastaavien osien suhde. Tämän direktiivin osalta lainsäätäjä pitää tällaisten asiakirjojen toimittamista perusteltuna.
- (73) Euroopan tietosuojavaltuutettua on kuultu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1725¹⁹ 42 artiklan 1 kohdan mukaisesti, ja hän antoi lausuntonsa 2 päivänä helmikuuta 2022²⁰,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

¹⁸ EUVL C 369, 17.12.2011, s. 14.

¹⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1725, annettu 23 päivänä lokakuuta 2018, luonnollisten henkilöiden suojelusta unionin toimielinten, elinten ja laitosten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta sekä asetuksen (EY) N:o 45/2001 ja päätöksen N:o 1247/2002/EY kumoamisesta (EUVL L 295, 21.11.2018, s. 39).

²⁰ EUVL C ...

I LUKU

YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 artikla

Kohde ja soveltamisala

1. Tämän direktiivin tarkoituksena on parantaa työehtoja ja työoloja ja henkilötietojen suojaa alustatyössä seuraavin keinoin:
 - a) ottamalla käyttöön toimenpiteitä, joilla helpotetaan alustatyötä tekevien henkilöiden ammattiaseman määrittämistä oikein;
 - b) edistämällä läpinäkyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, ihmisen suorittamaa valvontaa, turvallisuutta ja vastuuvollisuutta alustatyön algoritmijohtamisessa; sekä
 - c) parantamalla alustatyön läpinäkyvyyttä, myös rajatylittävissä tilanteissa.
2. Tässä direktiivissä säädetään vähimmäisoikeuksista, jotka koskevat kaikkia unionissa alustatyötä tekeviä henkilöitä, joilla on tai joilla tosiseikkojen arvioinnin perusteella voidaan katsoa olevan jäsenvaltioissa voimassa olevassa lainsäädännössä, työehtosopimuksissa tai käytännöissä määritelty työsopimus tai työsuhde, unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö huomioon ottaen.

Tässä direktiivissä säädetään myös säännöistä, joilla parannetaan luonnollisten henkilöiden suojelua heidän henkilötietojensa käsittelyssä säätämällä algoritmijohtamista koskevista toimenpiteistä, joita sovelletaan unionissa alustatyötä tekeviin henkilöihin, mukaan lukien henkilöt, joilla ei ole työsopimusta tai työsuhdetta.
3. Tätä direktiiviä sovelletaan työtä välittäviin digitaalisiin alustoihin, joilla organisoidaan unionissa tehtävää alustatyötä, riippumatta niiden sijoittautumispaikasta ja muutoin sovellettavasta lainsäädännöstä.

2 artikla

Määritelmät

1. Tässä direktiivissä tarkoitetaan

- 1) 'työtä välittävällä digitaalisella alustalla' mitä tahansa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka tarjoaa palvelua, joka täyttää kaikki seuraavat vaatimukset:
 - a) palvelu tarjotaan ainakin osittain etäpalveluna sähköisillä välineillä, kuten verkkosivustolla tai mobiilisovelluksella;
 - b) palvelu tarjotaan palvelun vastaanottajan pyynnöstä;
 - c) palveluun kuuluu välttämättömänä ja olennaisena osana yksityishenkilöiden maksua vastaan tekemän työn organisointi riippumatta siitä, tehdäänkö työ verkossa vai jossain tietyssä paikassa;
 - d) siihen liittyy automatisoitujen seuranta- tai päätöksentekojärjestelmien käyttö;
- 2) 'alustatyöllä' työtä välittävän digitaalisen alustan välityksellä organisoitua työtä, jota yksityishenkilö tekee unionissa työtä välittävän digitaalisen alustan tai välittäjän ja yksityishenkilön välisen sopimussuhteen perusteella riippumatta siitä, onko yksityishenkilön tai välittäjän ja palvelun vastaanottajan välillä sopimussuhdetta;
- 3) 'alustatyötä tekevällä henkilöllä' alustatyötä tekevää yksityishenkilöä riippumatta sopimussuhteen luonteesta tai siitä, miten osapuolet nimittävät suhdetta;
- 4) 'alustatyöntekijällä' alustatyötä tekevää henkilöä, jolla on työsopimus tai jolla katsotaan olevan työsuhde, kuten jäsenvaltioissa voimassa olevassa lainsäädännössä, työehtosopimuksissa tai käytännössä on määritelty, unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö huomioon ottaen;

- 5) 'välittäjällä' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka alustatyön tarjoamiseksi työtä välittävälle digitaaliselle alustalle tai sen kautta,
- a) luo sopimussuhteen kyseisen työtä välittävän digitaalisen alustan ja alustatyötä tekevän henkilön kanssa; tai
 - b) toimii kyseisen työtä välittävän digitaalisen alustan ja alustatyötä tekevän henkilön välisessä alihankintaketjussa;
- 6) 'työntekijöiden edustajilla' alustatyöntekijöiden edustajia, kuten ammattiyhdistyksiä ja edustajia, jotka ovat alustatyöntekijöiden kansallisen lainsäädännön ja käytännön mukaisesti vapaasti valitsemia;
- 7) 'alustatyötä tekevien henkilöiden edustajilla' työntekijöiden edustajia ja, sikäli kuin ne määritellään kansallisessa lainsäädännössä tai käytännössä, muiden alustatyötä tekevien henkilöiden kuin alustatyöntekijöiden edustajia;
- 8) 'automatisoiduilla seurantajärjestelmillä' järjestelmiä, joita käytetään alustatyötä tekevien henkilöiden työsuorituksen tai työympäristössä suoritettavien toimien seurantaan, valvontaan tai arviointiin tai tuetaan niitä, myös keräämällä henkilötietoja sähköisillä välineillä;
- 9) 'automatisoiduilla päätöksentekojärjestelmillä' järjestelmiä, joita käytetään sellaisten päätösten tekemiseen tai joiden tukemana tehdään sellaisia päätöksiä sähköisillä välineillä, jotka vaikuttavat merkittävästi alustatyötä tekeviin henkilöihin, myös alustatyöntekijöiden työehtoihin ja työoloihin, etenkin päätökset, jotka vaikuttavat palvelukseen ottamiseen, työtehtävien saatavuuteen ja organisointiin, ansioihin, mukaan lukien yksittäisten tehtävien hinnoittelu, turvallisuuteen ja terveyteen, työaikaan, koulutukseen pääsyyn, ylenemiseen tai sitä vastaavaan toimenpiteeseen sekä sopimusasemaan, mukaan lukien käyttäjätilin rajoittaminen tai tilapäinen tai pysyvä sulkeminen.

2. Edellä 1 kohdan 1 alakohdassa vahvistettuun työtä välittävien digitaalisten alustojen määritelmään eivät kuulu sellaisen palvelun tarjoajat, joissa ensisijaisena tarkoituksena on omaisuuden hyödyntäminen tai jakaminen tai jotka tarjoavat yksityishenkilöille, jotka eivät ole ammatinharjoittajia, mahdollisuuden tavaroiden jälleenmyyntiin.

3 artikla

Välittäjät

Jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kun työtä välittävä digitaalinen alusta käyttää välittäjiä, alustatyötä tekevillä henkilöillä, joilla on sopimussuhde välittäjän kanssa, on tämän direktiivin mukainen samantasoinen suoja kuin niillä, joilla on suora sopimussuhde työtä välittävään digitaaliseen alustaan. Tätä varten jäsenvaltioiden on toteutettava kansallisen lainsäädännön ja käytännön mukaisia toimenpiteitä luodakseen asianmukaiset mekanismit, joihin kuuluu tarvittaessa yhteisvastuujärjestelmiä.

II LUKU

AMMATTIASEMA

4 artikla

Ammattiaseman määrittäminen oikein

1. Jäsenvaltioilla on oltava käytössään asianmukaiset ja tehokkaat menettelyt, joilla ne todentavat ja varmistavat alustatyötä tekevien henkilöiden ammattiaseman määrittämisen oikein ja vahvistavat jäsenvaltioissa voimassa olevassa lainsäädännössä, työehtosopimuksissa tai käytännössä, unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö huomioon ottaen, määritellyn työsuhteen olemassaolon, myös soveltamalla työsuhdetta koskevaa olettaa 5 artiklan mukaisesti.
2. Työsuhteen olemassaolon määrittämisen on perustuttava ensisijaisesti työn varsinaiseen tekemiseen liittyviin tosiseikkoihin, mukaan lukien automatisoitujen seuranta- tai päätöksentekojärjestelmien käyttö alustatyön organisoinnissa, riippumatta siitä, miten suhde on luokiteltu osapuolten kesken mahdollisesti sovituisissa sopimusjärjestelyissä.
3. Jos työsuhteen olemassaolo todetaan, työnantajan velvoitteista vastaava yksi tai useampi osapuoli on yksilöitävä selkeästi kansallisten oikeusjärjestelmien mukaisesti.

5 artikla

Oikeudellinen oletama

1. Työtä välittävän digitaalisen alustan ja alustatyötä kyseisen alustan välityksellä tekevän henkilön välinen sopimussuhde on oikeudellisesti oletettava työsuhteeksi, kun havaitaan valvontaa ja johtamista osoittavia tosiseikkoja jäsenvaltioissa voimassa olevan kansallisen lainsäädännön, työehtosopimusten tai käytäntöjen mukaisesti ja unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö huomioon ottaen. Jos työtä välittävä digitaalinen alusta pyrkii kumoamaan oikeudellisen oletaman, työtä välittävän digitaalisen alustan on näytettävä toteen, että kyseessä oleva sopimussuhde ei ole työsuhte sellaisena kuin se on määritelty jäsenvaltioissa voimassa olevassa lainsäädännössä, työehtosopimuksissa tai käytännössä, unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö huomioon ottaen.
2. Tätä varten jäsenvaltioiden on vahvistettava tosiasiallinen kumottavissa oleva työsuhdetta koskeva oikeudellinen oletama, joka helpottaa menettelyjä alustatyötä tekevien henkilöiden kannalta, ja jäsenvaltioiden on varmistettava, että kyseinen oikeudellinen oletama ei lisää alustatyötä tekevien henkilöiden tai heidän edustajiensa vaatimustaakkaa menettelyissä, joissa selvitetään heidän ammattiasemansa.
3. Oikeudellista oletamaa sovelletaan kaikissa kyseeseen tulevista hallinnollisista tai oikeudellisista menettelyistä, joissa on kyse alustatyötä tekevän henkilön ammattiaseman määrittämisestä oikein.

Oikeudellista oletamaa ei sovelleta vero-, rikos- ja sosiaaliturva-asioihin liittyviin menettelyihin. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin soveltaa oikeudellista oletamaa näissä menettelyissä kansallisen lainsäädäntönsä nojalla.

4. Alustatyötä tekevillä henkilöillä ja kansallisen lainsäädännön ja käytännön mukaisesti heidän edustajillaan on oikeus panna vireille 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuja menettelyjä alustatyötä tekevän henkilön oikean ammattiaseman selvittämiseksi.
5. Jos toimivaltainen kansallinen viranomainen katsoo, että alustatyötä tekevä henkilö on saatettu luokitella väärin, sen on ryhdyttävä kansallisen lainsäädännön ja käytännön mukaisiin asianmukaisiin toimiin tai menettelyihin kyseisen henkilön ammattiaseman selvittämiseksi.
6. Kun on kyse sopimussuhteista, jotka ovat alkaneet ennen 29 artiklan 1 kohdassa säädettyä päivää ja jotka ovat kyseisenä päivänä edelleen voimassa, tässä artikkelissa tarkoitettua oikeudellista olettaa sovelletaan ainoastaan kyseisestä päivästä alkavaan ajanjaksoon.

6 artikla

Tukitoimenpiteiden puitteet

Jäsenvaltioiden on määriteltävä tukitoimenpiteiden puitteet varmistaakseen oikeudellisen oletaman tosiasiallinen täytäntöönpanon ja noudattamisen. Niiden on erityisesti

- a) laadittava työtä välittävälle digitaalisille alustoille, alustatyötä tekeville henkilöille ja työmarkkinaosapuolille asianmukaisia ohjeita, muun muassa konkreettisten ja käytännön suositusten muodossa, jotta nämä ymmärtävät oikeudellisen oletaman ja panevat sen täytäntöön, myös menettelyistä sen kumoamiseksi;
- b) laadittava ohjeita ja otettava käyttöön asianmukaisia, kansallisen lainsäädännön ja käytännön mukaisia menettelyjä, myös toimivaltaisten kansallisten viranomaisten välisestä yhteistyöstä, joiden avulla toimivaltaiset kansalliset viranomaiset ja valvontaviranomaiset voivat ennakoivasti tunnistaa työtä välittävät digitaaliset alustat, jotka eivät noudata ammattiaseman määrittämistä oikein koskevia sääntöjä, ja kohdentaa toimintansa niihin;

- c) säädettävä kansallisten viranomaisten kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaisesti suorittamasta tehokkaasta valvonnasta ja tarkastuksista ja erityisesti säädettävä tarvittaessa yksittäisillä työtä välittävillä digitaalisilla alustoilla suoritettavasta valvonnasta ja tarkastuksista, jos toimivaltainen kansallinen viranomainen on selvittänyt alustatyötä tekevän henkilön ammattiaseman olemassaolon, samalla kun varmistetaan, että tällainen valvonta ja tarkastukset ovat oikeasuhteisia ja syrjimättömiä;
- d) tarjottava toimivaltaisille kansallisille viranomaisille asianmukaista koulutusta ja huolehdittava algoritmijohtamisen alan teknisen asiantuntemuksen saatavuudesta, jotta kyseiset viranomaiset voivat suorittaa b alakohdassa tarkoitetut tehtävät.

III LUKU

ALGORITMIJOHTAMINEN

7 artikla

Rajoitukset henkilötietojen käsittelyssä automatisoiduissa seuranta- tai päätöksentekojärjestelmissä

1. Työtä välittävät digitaaliset alustat eivät saa automatisoiduissa seuranta- tai päätöksentekojärjestelmissä
 - a) käsitellä mitään henkilötietoja, jotka koskevat alustatyötä tekevän henkilön emotionaalista tai psykologista tilaa;
 - b) käsitellä mitään henkilötietoja, jotka liittyvät yksityisiin keskusteluihin, mukaan lukien keskustelut alustatyötä tekevien henkilöiden ja heidän edustajiensa kanssa;
 - c) kerätä mitään henkilötietoja silloin kun alustatyötä tekevä henkilö ei tarjoa alustatyötä tai tee sitä;
 - d) käsitellä henkilötietoja, kun tarkoituksena on ennakoida perusoikeuskirjassa määriteltujen perusoikeuksien käyttöä, mukaan lukien järjestäytymisoikeus, neuvottelu- ja työtaisteluoikeus tai oikeus saada tietoja ja tulla kuulluksi;
 - e) käsitellä henkilötietoja, joiden perusteella voidaan päätellä henkilön rotu tai etninen alkuperä, maahanmuuttaja-asema, poliittiset mielipiteet, uskonto tai muu vakaumus, vammaisuus, terveydentila, mukaan lukien krooninen sairaus tai hiv-status, emotionaalinen tai psykologinen tila, ammattiyhdistyksen jäsenyys, seksuaalinen käyttäytyminen tai seksuaalinen suuntautuminen;
 - f) käsitellä alustatyötä tekevän henkilön biometrisiä tietoja, sellaisina kuin ne määritellään asetuksen (EU) 2016/679 4 artiklan 14 alakohdassa, kyseisen henkilön henkilöllisyyden toteamiseksi vertaamalla kyseisiä tietoja viitetietokantaan tallennettuihin muiden yksilöiden biometrisiin tietoihin.

2. Tämän artiklan säännöksiä sovelletaan kaikkiin alustatyötä tekeviin henkilöihin palvelukseenotto- tai valintamenettelyn alusta alkaen.
3. Automatisoitujen seuranta- ja päätöksentekojärjestelmien lisäksi tätä artiklaa sovelletaan työtä välittäviin digitaalisiin alustoihin, jos ne käyttävät automatisoituja järjestelmiä, joilla tuetaan tai tehdään päätöksiä, jotka vaikuttavat alustatyötä tekeviin henkilöihin millä tahansa tavalla.

8 artikla

Tietosuojaa koskeva vaikutustenarviointi

1. Työtä välittävän digitaalisen alustan suorittama henkilötietojen käsittely automatisoitujen seuranta- ja päätöksentekojärjestelmien avulla on asetuksen (EU) 2016/679 35 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun tyyppistä käsittelyä, joka todennäköisesti aiheuttaa luonnollisen henkilön oikeuksien ja vapauksien kannalta korkean riskin. Kun työtä välittävät digitaaliset alustat tekevät mainitun asetuksen 35 artiklan 1 kohdan mukaisesti arvioinnin automatisoiduissa seuranta- ja päätöksentekojärjestelmissä suoritettavan henkilötietojen käsittelyn vaikutuksista alustatyötä tekevien henkilöiden henkilötietojen suojaan, mukaan lukien tämän direktiivin 7 artiklassa säädetyt käsittelyyn liittyvät rajoitukset, kyseisen asetuksen 4 artiklan 7 alakohdassa määriteltyinä rekisterinpitäjinä toimivien työtä välittävien digitaalisten alustojen on kuultava alustatyötä tekeviä henkilöitä ja heidän edustajiaan.
2. Työtä välittävien digitaalisten alustojen on toimitettava arvioinnin tulokset työntekijöiden edustajille.

9 artikla

Automatisoitujen seuranta- tai päätöksentekojärjestelmien läpinäkyvyys

1. Jäsenvaltioiden on edellytettävä, että työtä välittävät digitaaliset alustat antavat alustatyötä tekeville henkilöille, alustatyöntekijöiden edustajille ja pyynnöstä toimivaltaisille kansallisille viranomaisille tietoa automatisoitujen seuranta- tai päätöksentekojärjestelmien käytöstä.

Tämä tieto koskee

- a) kaikentyypisiä automatisoiduilla seuranta- ja päätöksentekojärjestelmillä tai niiden tukemana tehtyjä päätöksiä, myös silloin, kun tällaisilla järjestelmillä tehdään tai tuetaan päätöksiä, jotka eivät vaikuta merkittävästi alustatyötä tekeviin henkilöihin;
- b) automatisoitujen seurantajärjestelmien osalta:
 - i) sitä, että tällaisia järjestelmiä on käytössä tai että niitä ollaan ottamassa käyttöön;
 - ii) tällaisilla järjestelmillä seurattujen, valvottujen tai arvioitujen tietojen ja toimien luokkia, mukaan lukien palvelun vastaanottajan tekemät arvioinnit;
 - iii) seurannan tavoitetta ja tapaa, jolla järjestelmän on määrä saavuttaa tämä tavoite;
 - iv) tällaisissa järjestelmissä käsiteltyjen henkilötietojen vastaanottajia tai vastaanottajaryhmiä ja tällaisten henkilötietojen toimittamista tai siirtoa, myös yritysryhmän sisällä;
- c) automatisoitujen päätöksentekojärjestelmien osalta:
 - i) sitä, että tällaisia järjestelmiä on käytössä tai että niitä ollaan ottamassa käyttöön;
 - ii) tällaisilla järjestelmillä tai niiden tukemana tehtyjen päätösten luokkia;
 - iii) tietojen luokkia ja tärkeimpiä parametreja, jotka näissä järjestelmissä otetaan huomioon, ja näiden tärkeimpien parametrien suhteellista merkitystä automatisoidussa päätöksenteossa, mukaan lukien tapa, jolla alustatyötä tekevän henkilön henkilötiedot tai käytös vaikuttavat päätöksiin;
 - iv) perusteita päätöksille rajoittaa tai sulkea tilapäisesti tai pysyvästi alustatyötä tekevän henkilön käyttäjätili tai kieltäytyä maksamasta hänen tekemästään työstä, sekä päätöksille, jotka koskevat hänen sopimusasemaansa, tai muille päätöksille, joilla on vastaavia tai haitallisia vaikutuksia.

2. Työtä välittävien digitaalisten alustojen on annettava 1 kohdassa tarkoitetut tiedot kirjallisena asiakirjana, joka voi olla sähköisessä muodossa. Tiedot on esitettävä avoimessa, ymmärrettävässä ja helposti saatavilla olevassa muodossa käyttämällä selkeää ja yksinkertaista kieltä.
3. Alustatyötä tekevien henkilöiden on saatava tiivistetyt tiedot järjestelmistä ja niiden ominaisuuksista, jotka vaikuttavat suoraan heihin sekä tapauksen mukaan heidän työehtoihinsa ja työoloihinsa, viimeistään ensimmäisenä työpäivänä, ennen kuin tehdään muutoksia, jotka vaikuttavat työehtoihin ja työoloihin, työn organisointiin tai työsuoritusten seurantaan, tai milloin tahansa heidän pyynnöstään. Heidän pyynnöstään heidän on myös saatava kattavat ja yksityiskohtaiset tiedot kaikista asiaankuuluvista järjestelmistä ja niiden ominaisuuksista.
4. Työntekijöiden edustajien on saatava kattavat ja yksityiskohtaiset tiedot kaikista asiaankuuluvista järjestelmistä ja niiden ominaisuuksista. Niiden on saatava nämä tiedot ennen kyseisten järjestelmien käyttöä tai ennen kuin tehdään muutoksia, jotka vaikuttavat työehtoihin ja työoloihin, työn organisointiin tai työsuoritusten seurantaan, tai milloin tahansa niiden pyynnöstä. Toimivaltaisten kansallisten viranomaisten on saatava kattavat ja yksityiskohtaiset tiedot milloin tahansa niiden pyynnöstä.
5. Työtä välittävien digitaalisten alustojen on annettava 1 kohdassa tarkoitetut tiedot palvelukseenotto- tai valintamenettelyssä oleville henkilöille. Kyseiset tiedot on annettava 2 kohdan mukaisesti, niiden on oltava tiiviitä, ja niiden on koskettava ainoastaan kyseisessä menettelyssä käytettäviä automatisoituja seuranta- tai päätöksentekojärjestelmiä, ja ne on annettava ennen kyseisen menettelyn aloittamista.

6. Alustatyötä tekevillä henkilöillä on oikeus työtä välittävän digitaalisen alustan automatisoitujen seuranta- ja päätöksentekojärjestelmien puitteissa tekemänsä työn kautta tuotettujen henkilötietojen siirrettävyyteen, mukaan lukien luokitukset ja arvioinnit, sanotun kuitenkin vaikuttamatta haitallisesti asetuksen (EU) 2016/679 mukaisiin palvelun vastaanottajan oikeuksiin. Työtä välittävän digitaalisen alustan on tarjottava alustatyötä tekeville henkilöille maksutta välineet, joilla helpotetaan heidän asetuksen (EU) 2016/679 20 artiklassa ja tämän kohdan ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettujen siirto-oikeuksiensa tehokasta käyttöä. Työtä välittävän digitaalisen alustan on alustatyötä tekevän henkilön pyynnöstä toimitettava tällaiset henkilötiedot suoraan kolmannelle osapuolelle.

10 artikla

Ihmisen suorittama automatisoitujen järjestelmien valvonta

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että työtä välittävät digitaaliset alustat valvovat ja arvioivat työntekijöiden edustajien kanssa säännöllisesti ja joka tapauksessa joka toinen vuosi työtä välittävän digitaalisen alustan käyttämällä automatisoiduilla seuranta- ja päätöksentekojärjestelmillä tai niiden tukemana tehtyjen yksittäisten päätösten vaikutuksia alustatyötä tekeviin henkilöihin, tarvittaessa myös heidän työehtoihinsa ja työoloihinsa ja yhdenvertaiseen kohteluun työssä.
2. Jäsenvaltioiden on edellytettävä, että työtä välittävät digitaaliset alustat huolehtivat, että niillä on riittävät henkilöstöresurssit automatisoiduilla seuranta- tai päätöksentekojärjestelmillä tai niiden tukemana tehtyjen yksittäisten päätösten vaikutusten tehokkaaseen valvontaan ja arviointiin. Henkilöillä, joiden tehtäväksi työtä välittävä digitaalinen alusta on antanut valvonnan ja arvioinnin, on oltava tarvittava pätevyys, koulutus ja valtuudet kyseisen tehtävän hoitamiseen, myös automaattisesti tehtyjen päätösten hylkäämiseen. Heitä on suojeltava tehtävien suorittamiseen perustuvalta irtisanomiselta tai sitä vastaavalta toimenpiteeltä, kurinpitomenettelyltä tai muulta epäsuotuisalta kohtelulta.

3. Jos 1 kohdassa tarkoitettussa valvonnassa tai arvioinnissa havaitaan suuri työsyryjinnän riski automatisoitujen seuranta- ja päätöksentekojärjestelmien käytössä tai todetaan, että automatisoiduilla seuranta- ja päätöksentekojärjestelmillä tai niiden tukemana tehdyt yksittäiset päätökset ovat rikkoneet alustatyötä tekevän henkilön oikeuksia, työtä välittävän digitaalisen alustan on toteutettava tarvittavat toimet, mukaan lukien tarvittaessa automatisoidun seuranta- ja päätöksentekojärjestelmän muuttaminen tai sen käytön lopettaminen, tällaisten päätösten välttämiseksi tulevaisuudessa.
4. Tiedot 1 kohdan mukaisesta arvioinnista on toimitettava alustatyöntekijöiden edustajille. Työtä välittävien digitaalisten alustojen on myös asetettava nämä tiedot alustatyötä tekevien henkilöiden ja toimivaltaisten kansallisten viranomaisten saataville näiden pyynnöstä.
5. Ihmisen on tehtävä kaikki päätökset sopimussuhteen rajoittamisesta, keskeyttämisestä tai päättämisestä ja alustatyötä tekevän henkilön käyttäjätilin rajoittamisesta tai tilapäisestä tai pysyvästä sulkemisesta ja kaikki muut päätökset, joista aiheutuu vastaavaa haittaa.

Ihmisen suorittama arviointi

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että alustatyötä tekevillä henkilöillä on oikeus saada työtä välittävältä digitaaliselta alustalta ilman aiheetonta viivytystä selvitys kaikista automatisoiduilla päätöksentekojärjestelmillä tai niiden tukemana tehdyistä päätöksistä. Selvitys on esitettävä suullisesti tai kirjallisesti avoimella ja ymmärrettävällä tavalla käyttämällä selkeää ja yksinkertaista kieltä. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että työtä välittävät digitaaliset alustat tarjoavat alustatyötä tekeville henkilöille mahdollisuuden ottaa yhteyttä työtä välittävän digitaalisen alustan nimeämään yhteyshenkilöön, jonka kanssa he voivat keskustella ja saada selkoa päätökseen johtaneista tosiseikoista, olosuhteista ja syistä. Työtä välittävien digitaalisten alustojen on varmistettava, että tällaisilla yhteyshenkilöillä on tarvittava pätevyys, koulutus ja valtuudet kyseisen tehtävän hoitamiseen.

Työtä välittävien digitaalisten alustojen on annettava alustatyötä tekeville henkilölle kirjallinen ilmoitus, jossa esitetään perustelut automatisoidun päätöksentekojärjestelmän tukemana tai tapauksen mukaan kyseisellä järjestelmällä tehdyille päätöksille rajoittaa tai sulkea tilapäisesti tai pysyvästi alustatyötä tekevän henkilön käyttäjätili, kieltäytyä maksamasta alustatyötä tekevän henkilön tekemästä työstä, sekä päätöksille, jotka koskevat alustatyötä tekevän henkilön sopimusasemaa, päätöksille, joilla on vastaavia vaikutuksia tai muille päätöksille, jotka vaikuttavat työsuhteen tai muiden sopimussuhteiden olennaisiin seikkoihin, ilman aiheetonta viivytystä ja viimeistään päivänä, jona päätös tulee voimaan.

2. Alustatyötä tekevillä henkilöillä ja kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaisesti alustatyötä tekevien henkilöiden puolesta toimivilla edustajilla on oikeus pyytää työtä välittävää digitaalista alustaa arvioimaan 1 kohdassa tarkoitettut päätökset. Työtä välittävän digitaalisen alustan on vastattava tällaiseen pyyntöön toimittamalla alustatyötä tekeville henkilölle riittävän täsmällinen ja asianmukaisesti perusteltu vastaus kirjallisena asiakirjana, joka voi olla sähköisessä muodossa, ilman aiheetonta viivytystä ja joka tapauksessa kahden viikon kuluessa pyynnön vastaanottamisesta.

3. Jos 1 kohdassa tarkoitettulla päätöksellä loukataan alustatyötä tekevän henkilön oikeuksia, työtä välittävän digitaalisen alustan on oikaistava kyseinen päätös viipymättä ja joka tapauksessa kahden viikon kuluessa päätöksen tekemisestä. Jos tällainen oikaisu ei ole mahdollinen, työtä välittävän digitaalisen alustan on tarjottava riittävä korvaus aiheutuneesta vahingosta. Työtä välittävän digitaalisen alustan on joka tapauksessa toteutettava tarvittavat toimet, mukaan lukien tarvittaessa automatisoidun päätöksentekojärjestelmän muuttaminen tai sen käytön lopettaminen, tällaisten päätösten välttämiseksi tulevaisuudessa.
4. Tämä artikla ei vaikuta kansalliseen lainsäädäntöön ja kansallisiin käytäntöihin sekä työsuhtesopimuksiin perustuvien kurinpito- ja irtisanomismenettelyjen soveltamiseen.
5. Tätä artiklaa ei sovelleta alustatyötä tekeviin henkilöihin, jotka ovat myös asetuksen (EU) 2019/1150 2 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettuja yrityskäyttäjiä.

12 artikla

Terveys ja turvallisuus

1. Vaikuttamatta neuvoston direktiiviin 89/391/ETY ja siihen liittyviin työturvallisuutta ja -terveyttä koskeviin direktiiveihin, työtä välittävien digitaalisten alustojen on alustatyöntekijöiden osalta
 - a) arvioitava vaaroja, joita automatisoidut seuranta- tai päätöksentekojärjestelmät aiheuttavat turvallisuudelle ja terveydelle, erityisesti mahdollisten työtapaturmien, psykososiaalisten riskien ja ergonomian osalta;
 - b) arvioitava, ovatko näiden järjestelmien suojatoimet riittäviä tunnistettuihin riskeihin nähden, kun otetaan huomioon työympäristön erityispiirteet;
 - c) otettava käyttöön asianmukaisia ennalta ehkäiseviä ja suojelutoimenpiteitä.

2. Työtä välittävien digitaalisten alustojen on tämän artiklan 1 kohdan mukaisten vaatimusten osalta varmistettava tehokas tiedottaminen alustatyöntekijöille ja/tai heidän edustajilleen sekä alustatyöntekijöiden ja/tai heidän edustajiensa kuuleminen ja osallistuminen neuvoston direktiivin 89/391/ETY 10 ja 11 artiklan mukaisesti.
3. Työtä välittävät digitaaliset alustat eivät saa käyttää automatisoituja seuranta- tai päätöksentekojärjestelmiä tavalla, joka aiheuttaa kohtuutonta painetta alustatyöntekijöille tai muulla tavoin vaarantaa alustatyöntekijöiden turvallisuuden sekä fyysisen terveyden ja mielenterveyden.
4. Automatisoitujen päätöksentekojärjestelmien lisäksi tätä artiklaa sovelletaan myös silloin, kun työtä käyttävät automatisoidut järjestelmät käyttävät automatisoituja järjestelmiä, joilla tuetaan tai tehdään päätöksiä, jotka vaikuttavat alustatyötä tekeviin henkilöihin millä tahansa tavalla.
5. Alustatyöntekijöiden turvallisuuden ja terveyden varmistamiseksi muun muassa väkivallalta ja häirinnältä jäsenvaltioiden on varmistettava, että työtä välittävät digitaaliset alustat toteuttavat ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä, mukaan lukien tehokkaat ilmoituskanavat.

13 artikla

Tiedottaminen ja kuuleminen

1. Tämä direktiivi ei vaikuta direktiiviin 89/391/ETY tiedottamisen ja kuulemisen osalta eikä direktiiveihin 2002/14/EY ja 2009/38/EY.
2. Sen lisäksi, että jäsenvaltioiden on noudatettava tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja direktiivejä, niiden on varmistettava, että direktiivin 2002/14/EY 2 artiklan f ja g alakohdassa määritelty työntekijöiden edustajille tiedottaminen ja heidän kuulemisensa työtä välittävillä digitaalisilla alustoilla kattaa myös päätökset, jotka todennäköisesti johtavat automatisoitujen seuranta- tai päätöksentekojärjestelmien käyttöönottoon tai merkittäviin muutoksiin niiden käytössä. Tätä kohtaa sovellettaessa työntekijöiden edustajille tiedottaminen ja heidän kuulemisensa on toteutettava noudattaen samoja tiedottamis- ja kuulemisoikeuksien käyttöä koskevia sääntöjä kuin ne, joista säädetään direktiivissä 2002/14/EY.

3. Alustatyöntekijöiden edustajia voi avustaa niiden valitsema asiantuntija, jos tämä on tarpeen tiedottamisen ja kuulemisen kohteena olevan asian tarkastelemiseksi ja kannan muodostamiseksi. Jos työtä välittävä digitaalinen alusta työllistää kyseisessä jäsenvaltiossa yli 250 työntekijää, työtä välittävän digitaalisen alustan on vastattava asiantuntijan kuluista, kunhan ne ovat oikeasuhteisia. Jäsenvaltiot voivat määrittää asiantuntijan käyttämistä koskevien pyyntöjen esittämistiheyden, mutta varmistettava samalla avustamisen tehokkuus.

14 artikla

Työntekijöille tiedottaminen

Jos alustatyöntekijöillä ei ole edustajia, jäsenvaltioiden on varmistettava, että työtä välittävät digitaaliset alustat ilmoittavat suoraan asianomaisille alustatyöntekijöille päätöksistä, jotka todennäköisesti johtavat automatisoitujen seuranta- tai päätöksentekojärjestelmien käyttöönottoon tai merkittäviin muutoksiin niiden käytössä. Tiedot on annettava kirjallisena asiakirjana, joka voi olla sähköisessä muodossa, ja ne on esitettävä avoimessa, ymmärrettävässä ja helposti saatavilla olevassa muodossa käyttämällä selkeää ja yksinkertaista kieltä.

15 artikla

Muiden alustatyötä tekevien henkilöiden edustajia kuin alustatyöntekijöiden edustajia koskevat erityisjärjestelyt

Muiden alustatyötä tekevien henkilöiden edustajien kuin alustatyöntekijöiden edustajien on voitava käyttää työntekijöiden edustajille 8 artiklan 2 kohdan, 9 artiklan 1 ja 4 kohdan, 10 artiklan 4 kohdan ja 11 artiklan 2 kohdan mukaisesti myönnettyjä oikeuksia vain siltä osin kuin he toimivat sellaisten alustatyötä tekevien henkilöiden puolesta, jotka eivät ole alustatyöntekijöitä, heidän henkilötietojensa suojaamisen osalta.

IV LUKU

ALUSTATYÖN LÄPINÄKYVYYS

16 artikla

Alustatyöstä ilmoittaminen viranomaisille

Jäsenvaltioiden on edellytettävä, että työtä välittävien digitaalisten alustojen on ilmoitettava alustatyöntekijöiden tekemästä työstä toimivaltaisille viranomaisille siinä jäsenvaltiossa, jossa työ tehdään, kyseisten jäsenvaltioiden lainsäädännössä vahvistettujen sääntöjen ja menettelyiden mukaisesti.

Tämä ei vaikuta unionin lainsäädännön mukaisiin erityisiin velvoitteisiin ilmoittaa työstä jäsenvaltioiden asiaankuuluville elimille rajatylittävissä tilanteissa.

17 artikla

Alustatyötä koskevien olennaisten tietojen saatavuus

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että työtä välittävät digitaaliset alustat asettavat toimivaltaisten viranomaisten ja alustatyötä tekevien henkilöiden edustajien saataville seuraavat tiedot:
 - a) kyseisen työtä välittävän digitaalisen alustan kautta alustatyötä tekevien henkilöiden lukumäärä eriteltynä toiminnan tason ja heidän sopimus- tai ammattiasemansa mukaan;
 - b) työtä välittävän digitaalisen alustan määrittämät ja kyseisiin sopimussuhteisiin sovellettavat yleiset ehdot;

- c) työskentelyn keskimääräinen kesto, keskimääräinen viikoittainen työtuntimäärä henkilöä kohti ja niiden henkilöiden keskiansiot, jotka tekevät alustatyötä säännöllisesti kyseisen työtä välittävän digitaalisen alustan kautta;
 - d) välittäjät, joiden kanssa työtä välittävällä digitaalisella alustalla on sopimussuhde.
2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että työtä välittävät digitaaliset alustat antavat toimivaltaisille kansallisille viranomaisille tietoja alustatyötä tekevien henkilöiden tekemästä työstä ja heidän ammattiasemastaan.
3. Edellä 1 kohdassa tarkoitetut tiedot on annettava kustakin jäsenvaltiosta, jossa henkilöt tekevät alustatyötä kyseisen työtä välittävän digitaalisen alustan kautta. Edellä olevan 1 kohdan c alakohdan osalta nämä tiedot annetaan ainoastaan pyynnöstä. Tiedot on saatettava ajan tasalle vähintään kuuden kuukauden välein ja 1 kohdan b alakohdan osalta aina, kun ehtojen asiasisältöä muutetaan.
4. Edellä 1 kohdassa vahvistetuilla toimivaltaisilla viranomaisilla sekä alustatyötä tekevien henkilöiden edustajilla on oikeus pyytää työtä välittäviltä digitaalisilta alustoilta lisäselvityksiä ja tarkempia yksityiskohtia annetuista tiedoista, mukaan lukien työsopimusta koskevat yksityiskohtaiset tiedot. Työtä välittävien digitaalisten alustojen on vastattava tällaiseen pyyntöön antamalla perusteltu vastaus ilman aiheetonta viivytystä.
5. Niiden työtä välittävien digitaalisten alustojen, jotka ovat mikroyrityksiä tai pieniä ja keskisuuria yrityksiä, osalta jäsenvaltiot voivat säätää, että 3 alakohdassa tarkoitettua tietojen ajan tasalle saattamisen tiheyttä harvennetaan yhteen vuoteen.

V LUKU

OIKEUSSUOJAKEINOT JA TÄYTÄNTÖÖNPANO

18 artikla

Muutoksenhakuoikeus

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että alustatyötä tekevillä henkilöillä, myös niillä, joiden työsuhde tai muu sopimussuhde on päättynyt, on mahdollisuus oikea-aikaiseen, tehokkaaseen ja puolueettomaan riitojenratkaisuun ja oikeus muutoksenhakuun, myös oikeus riittävään korvaukseen aiheutuneesta vahingosta, jos heidän tästä direktiivistä johtuvia oikeuksiaan on rikottu, sanotun kuitenkin vaikuttamatta asetuksen (EU) 2016/679 79 ja 82 artiklaan.

19 artikla

Menettelyt alustatyötä tekevien henkilöiden puolesta tai tukemiseksi

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että alustatyötä tekevien henkilöiden edustajat ja oikeushenkilöt, joilla on kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaisesti oikeutettu etu puolustaa alustatyötä tekevien henkilöiden oikeuksia, voivat aloittaa minkä tahansa oikeudellisen tai hallinnollisen menettelyn tästä direktiivistä johtuvien oikeuksien tai velvoitteiden täytäntöönpanemiseksi, sanotun kuitenkin vaikuttamatta asetuksen (EU) 2016/679 80 artiklaan. Ne voivat toimia kansallisen lainsäädännön ja käytännön mukaisesti yhden tai useamman alustatyötä tekevän henkilön suostumuksella tämän puolesta tai tukemiseksi, jos tästä direktiivistä johtuvia oikeuksia tai velvoitteita on rikottu.

20 artikla

Viestintäkanavat alustatyötä tekeville henkilöille

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että työtä välittävät digitaaliset alustat luovat alustatyötä tekeville henkilöille mahdollisuuden ottaa yhteyttä toisiinsa ja keskustella toistensa kanssa yksityisesti ja suojatusti sekä mahdollisuuden ottaa yhteyttä alustatyötä tekevien henkilöiden edustajiin ja ottaa vastaan heidän yhteydenottojaan työtä välittävien digitaalisten alustojen digitaalisen infrastruktuurin kautta tai muilla yhtä tehokkailla tavoilla noudattaen samalla asetuksen (EU) 2016/679 mukaisia velvoitteita. Jäsenvaltioiden on edellytettävä, että työtä välittävät digitaaliset alustat eivät pääse näkemään tai seuraamaan näitä yhteydenottoja ja keskusteluja.

21 artikla

Mahdollisuus tutustua todisteisiin

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tämän direktiivin säännöksiin liittyvissä menettelyissä kansalliset tuomioistuimet tai toimivaltaiset viranomaiset voivat määrätä työtä välittävän digitaalisen alustan esittämään kaikki hallussaan olevat merkitykselliset todisteet.
2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisilla tuomioistuimilla on toimivalta määrätä esitettäväksi luottamuksellisia tietoja sisältävät todisteet, jos ne katsovat sen menettelyn kannalta merkitykselliseksi. Niiden on varmistettava, että kun kansalliset tuomioistuimet määräävät tällaisia tietoja esitettäväksi, niillä on käytössään tehokkaat toimenpiteet tietojen suojaamiseksi.

22 artikla

Suojelu epäsuotuisalta kohtelulta tai epäsuotuisilta seurauksilta

Jäsenvaltioiden on otettava käyttöön tarvittavia toimenpiteitä alustatyötä tekevien henkilöiden, mukaan lukien heidän edustajinaan toimivat alustatyötä tekevät henkilöt, suojelemiseksi työtä välittävän digitaalisen alustan harjoittamalta epäsuotuisalta kohtelulta tai epäsuotuisilta seurauksilta, jotka johtuvat heidän jättämästään työtä välittävää digitaalista alustaa koskevasta kantelusta tai jotka johtuvat heidän vireille panemastaan menettelystä, jonka tarkoituksena on varmistaa tässä direktiivissä säädettyjen oikeuksien noudattaminen.

23 artikla

Irtisanomissuoja

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet kieltääkseen alustatyötä tekevien henkilöiden irtisanomisen, sopimuksen päättämisen tai niitä vastaavan toimenpiteen sekä kaikki irtisanomista, sopimuksen päättämistä tai niitä vastaavaa toimenpidettä koskevat valmistelut, jos niiden perusteena on, että alustatyötä tekevät henkilöt ovat käyttäneet tässä direktiivissä säädettyjä oikeuksia.
2. Alustatyötä tekevät henkilöt, jotka katsovat joutuneensa irtisanotuiksi taikka sopimuksen päättämisen tai vaikutukseltaan vastaavien toimenpiteiden kohteeksi siitä syystä, että he ovat käyttäneet tässä direktiivissä säädettyjä oikeuksia, voivat pyytää työtä välittävää digitaalista alustaa esittämään asianmukaiset perustelut irtisanomiselle, sopimuksen päättämiseksi tai niitä vastaaville toimenpiteille. Työtä välittävän digitaalisen alustan on annettava perustelut kirjallisina ilman aiheetonta viivytystä.
3. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että kun 2 kohdassa tarkoitetut alustatyötä tekevät henkilöt esittävät tuomioistuimessa tai muussa toimivaltaisessa viranomaisessa tai elimessä tosiseikat, joiden perusteella voidaan olettaa tällaisen irtisanomisen, sopimuksen päättämisen tai niitä vastaavien toimenpiteiden tapahtuneen, työtä välittävän digitaalisen alustan on näytettävä toteen, että irtisanominen, sopimuksen päättäminen tai niitä vastaava toimenpide tapahtui muilla kuin 1 kohdassa tarkoitetuilla perusteilla.

4. Jäsenvaltioiden ei edellytetä soveltavan 3 kohtaa menettelyihin, joissa asiaa koskevien tosiseikkojen tutkiminen on tuomioistuimen tai muun toimivaltaisen viranomaisen tai elimen vastuulla.
5. Edellä olevaa 3 kohtaa ei sovelleta rikosoikeudellisiin menettelyihin, ellei jäsenvaltio toisin säädä.

24 artikla

Valvonta ja seuraamukset

1. Valvontaviranomainen tai viranomaiset, jotka vastaavat asetuksen (EU) 2016/679 soveltamisen valvonnasta, vastaavat myös tämän direktiivin 7–11 artiklan soveltamisen valvonnasta ja täytäntöönpanosta siltä osin kuin kyse on tietosuoja-asioista, asetuksen (EU) 2016/679 VI, VII ja VIII luvun asiaa koskevien säännösten mukaisesti. Tämän direktiivin 7–11 artiklan rikkomiseen sovelletaan mainitun asetuksen 83 artiklan 5 kohdassa tarkoitettua hallinnollisten seuraamusmaksujen ylärajaa.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen viranomaisten sekä muiden toimivaltaisten kansallisten viranomaisten on tarvittaessa tehtävä yhteistyötä tämän direktiivin täytäntöönpanossa toimivaltansa puitteissa erityisesti silloin, kun esiin nousee kysymyksiä automatisoitujen seuranta- tai päätöksentekojärjestelmien vaikutuksesta alustatyötä tekeviin henkilöihin. Kyseisten viranomaisten on tätä varten vaihdettava keskenään asiaan liittyviä tietoja, mukaan lukien tarkastusten tai tutkimusten yhteydessä saadut tiedot, joko pyynnöstä tai omasta aloitteestaan.
3. Toimivaltaisten kansallisten viranomaisten on tehtävä yhteistyötä vaihtamalla asiaankuuluvia tietoja ja parhaita käytäntöjä oikeudellisen olettaman täytäntöönpanosta Euroopan komission tuella.

4. Jos alustatyötä tekevät henkilöt tekevät alustatyötä muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, johon työtä välittävä digitaalinen alusta on sijoittautunut, kyseisten jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on vaihdettava tietoja tämän direktiivin täytäntöönpanoa varten.
5. Sanotun vaikuttamatta 1 kohtaan, jäsenvaltioiden on säädettävä seuraamuksista, joita sovelletaan, jos tämän direktiivin säännösten nojalla annettuja kansallisia säännöksiä tai tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvia oikeuksia koskevia, jo voimassa olevia asiaankuuluvia säännöksiä rikotaan. Seuraamusten on oltava tehokkaita, varoittavia ja oikeasuhteisia yrityksen toteuttaman rikkomisen luonteeseen, vakavuuteen ja kestoon sekä niiden työntekijöiden määrään, joita se koskee.
6. Jos kyseessä on rikkomus, joka liittyy työtä välittävien digitaalisten alustojen päätökseen kieltäytyä noudattamasta oikeudellista ratkaisua, jossa määritetään alustatyötä tekevien henkilöiden ammattiasema, jäsenvaltioiden on säädettävä seuraamuksista, joihin voi sisältyä taloudellisia seuraamuksia.

VI LUKU

LOPPUSÄÄNNÖKSET

25 artikla

Työehtosopimusneuvottelujen edistäminen alustatyössä

Jäsenvaltioiden on kansallisten käytäntöjen moninaisuus huomioon ottaen toteutettava asianmukaisia toimenpiteitä edistääkseen työmarkkinaosapuolten asemaa ja kannustaakseen käyttämään oikeutta työehtosopimusneuvotteluihin alustatyössä, mukaan lukien toimenpiteet, joilla selvitetään alustatyöntekijöiden oikea ammattiasema ja helpotetaan heidän, tämän direktiivin III luvussa säädettyyn algoritmijohtamiseen liittyvien oikeuksiensa käyttämistä, sanotun kuitenkin rajoittamatta työmarkkinaosapuolten riippumattomuutta.

26 artikla

Suojan tason säilyttäminen ja suotuisammat säännökset

1. Tämä direktiivi ei ole pätevä peruste heikentää alustatyöntekijöille jäsenvaltioissa jo myönnettyä suojan yleistä tasoa, mukaan lukien niiden vakiintuneiden menettelyjen osalta, joilla määritetään alustatyötä tekevien henkilöiden ammattiasema oikein sekä heidän edustajiensa nykyiset oikeudet.
2. Tämä direktiivi ei vaikuta jäsenvaltioiden oikeuteen soveltaa tai antaa lakeja, asetuksia tai hallinnollisia määräyksiä, jotka ovat alustatyöntekijöille suotuisampia, eikä niiden oikeuteen kannustaa alustatyöntekijöille suotuisampien työehtosopimusten soveltamiseen tai sallia se tämän direktiivin tavoitteiden mukaisesti.
3. Tämän direktiivin soveltaminen ei rajoita mitään muita alustatyötä tekeville henkilöille muissa unionin säädöksissä myönnettyjä oikeuksia.

27 artikla

Tiedon jakaminen

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisista toimenpiteistä, joilla tämä direktiivi saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä, sekä 1 artiklassa vahvistettuun direktiivin kohteeseen liittyvistä jo voimassa olevista säännöksistä, mukaan lukien tieto oikeudellisen oletaman soveltamisesta, tiedotetaan alustatyötä tekeville henkilöille ja työtä välittävälle digitaalisille alustoille, myös pienille ja keskisuurille yrityksille, sekä yleisölle. Nämä tiedot on annettava selkeällä, kattavalla ja helposti saatavilla olevalla tavalla, myös vammaisille henkilöille.

28 artikla

Työehtosopimukset ja henkilötietojen käsittelyä koskevat erityissäännöt

Jäsenvaltiot voivat lainsäädännössä tai työehtosopimuksissa säätää yksityiskohtaisemmista säännöistä, joilla varmistetaan oikeuksien ja vapauksien suoja alustatyötä tekevien henkilöiden henkilötietojen käsittelyssä tämän direktiivin 9, 10 ja 11 artiklan nojalla 26 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Jäsenvaltiot voivat sallia, että työmarkkinaosapuolet pitävät voimassa, neuvottelevat, tekevät ja panevat täytäntöön kansallista lainsäädäntöä tai käytäntöä noudattaen työehtosopimuksia, joilla luodaan alustatyötä koskevia järjestelyjä, jotka poikkeavat 12 ja 13 artiklassa säädetyistä järjestelyistä ja, kun ne antavat tämän direktiivin täytäntöönpanon 29 artiklan 4 kohdan mukaisesti työmarkkinaosapuolten tehtäväksi, 17 artiklassa säädetyistä järjestelyistä.

Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä ja täytäntöönpano

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään ... päivänä ...kuuta ... [kahden vuoden kuluttua tämän direktiivin voimaantulosta]. Niiden on viipymättä ilmoitettava tästä komissiolle.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne julkaistaan virallisesti. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä säännellyistä kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.
3. Jäsenvaltioiden on kansallisen lainsäädäntönsä ja käytäntönsä mukaisesti toteutettava asianmukaisia toimenpiteitä, joilla varmistetaan työmarkkinaosapuolten tehokas osallistuminen sekä edistetään ja tehostetaan työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua tämän direktiivin säännösten täytäntöönpanemiseksi.
4. Jäsenvaltiot voivat antaa tämän direktiivin täytäntöönpanon työmarkkinaosapuolten tehtäväksi näiden yhteisestä pyynnöstä ja sillä edellytyksellä, että jäsenvaltiot toteuttavat kaikki tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että ne pystyvät jatkuvasti saavuttamaan tämän direktiivin tavoitteet.

30 artikla

Komission suorittama uudelleentarkastelu

Komissio tarkastelee uudelleen tämän direktiivin täytäntöönpanoa jäsenvaltioita, unionin tason työmarkkinaosapuolia ja keskeisiä sidosryhmiä kuultuaan sekä mikroyrityksiin tai pieniin ja keskisuuriin yrityksiin kohdistuvan vaikutuksen huomioon ottaen viimeistään ... päivänä ...kuuta ... [viiden vuoden kuluttua voimaantulosta] ja ehdottaa tarvittaessa muutoksia lainsäädäntöön. Tässä uudelleentarkastelussa komissio kiinnittää erityistä huomiota siihen, miten välittäjien käyttäminen vaikuttaa tämän direktiivin yleiseen täytäntöönpanoon samoin kuin 5 artiklan nojalla käyttöön otetun, työsuhteen olemassaoloa koskevan kumottavissa olevan työllisysolettaman tehokkuuteen.

31 artikla

Voimaantulo

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

32 artikla

Osoitus

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty ...

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja